

Tilinpäätös 2024

Kunnanhallitus 24.3.2025

vesilahti

Sisällysluettelo

1	Kunnanjohtajan katsaus.....	5
2	Toimintakertomus	6
2.1	Kunnan hallinto.....	6
2.2	Valtakunnallinen talouden kehitys	8
2.3	Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu.....	9
2.3.1	Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys	9
2.3.2	Kunnan talous vuonna 2024	11
2.3.3	Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	15
2.3.4	Kunnan henkilöstö.....	15
2.3.5	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	16
2.3.6	Ympäristöasiat	18
2.3.7	Muut ei-taloudelliset asiat	19
2.4	Hallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	19
2.5	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	21
2.5.1	Tuloslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut	21
2.5.2	Rahoituslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut.....	23
2.5.3	Tase 2024 ja sen tunnusluvut	26
2.6	Kokonaistulot ja -menot 2024	29
2.7	Kuntakonsernin toiminta ja talous	30
2.7.1	Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	30
2.7.2	Konsernituloslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut	31
2.7.3	Konsernirahoituslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut	32
2.7.4	Konsernitase 2024 ja sen tunnusluvut.....	34
2.8	Tilikauden tuloksen käsittely	36
3	Kunnan strategian seuranta ja strategisten hankkeiden toimenpiteet	37
3.1	Strategiset mittarit vuosille 2022-2025	38
3.1.1	Huomista kohti rakennettu	38
	.....	38
3.1.2	Yritysten kanssa kasvava	39
	.....	39
3.1.3	Perheiden palveluilla erottuva.....	40

3.1.4	Yleiset mittarit	41
4	Kärkihankkeet strategian toteuttamiseksi.....	42
4.1	Henkilöstöohjelma: Hyvinvoiva henkilöstö - Menestyvä kunta	42
4.2	Liikkuva hyvän mielen Vesilahti	43
4.3	Yhteisöllisesti rakentaen.....	45
5	Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	47
4.1	Tarkastuslautakunta	47
5.1.1	Tarkastuslautakunta.....	47
5.2	Kunnanhallitus.....	48
5.2.1	Hallintopalvelut	48
5.3	Tekninen lautakunta	51
5.3.1	Tekniset palvelut.....	51
5.4	Sivistyslautakunta.....	53
5.4.1	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	53
5.4.2	Vapaa-ajan palvelut.....	56
5.5	Rakennus- ja ympäristölautakunta	58
5.5.1	Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	58
6	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	61
7	Investointien toteutuminen	64
8	Rahoituslaskelman toteutuminen.....	68
9	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	69
10	Tilinpäätöslaskelmat	71
10.1	Tuloslaskelma.....	71
10.2	Rahoituslaskelma.....	72
10.3	Tase	73
10.4	Konsernituloslaskelma	75
10.5	Konsernirahoituslaskelma	76
10.6	Konsernitase (lyhennetty)	77
11	Liitetiedot	78
11.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	78
11.1.1	Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	78
11.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	79
11.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	79
11.3	Tasetta koskevat liitetiedot.....	83

11.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	83
11.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	86
11.4	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	88
11.5	Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot 90	
12	Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen eriytetty tilinpäätös ja muut eriytetyt laskelmat	92
12.1	Toimintakertomus	92
12.1.1	Hallinto ja organisaatio	92
12.1.2	Olenaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa	93
12.1.3	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	93
12.1.4	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesi- ja viemärlaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	94
12.1.5	Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä	95
12.1.6	Ympäristötekijät	95
12.2	Talousarvion toteutuminen	96
12.2.1	Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	96
12.3	Tilinpäätöslaskelmat	99
12.3.1	Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma	99
12.3.2	Vesi- ja viemärlaitoksen tase	100
12.4	Muut eriytetyt laskelmat	101
13	Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	102
14	Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät	104

1 Kunnanjohtajan katsaus

Vesilahden kunnan vuotta 2024 leimasivat jälleen muutokset niin organisaation sisällä kuin toimintaympäristössäkin. Itse aloitin kunnanjohtajana 1.3.2024, mikä oli tietynlainen käännepointti. Kunnanjohtajan vaihtuminen aiheuttaa aina hetkellisen välitilan, jossa organisaatio odottelee uuden johtajan linjauksia, eikä isoja kokonaisuuksia tai strategisia toimia välttämättä voida edistää. Edellisen kunnanjohtajan irtisanoutuminen, siihen liittynyt mediahuomio, väliaikaiset tehtäväjärjestelyt ja useamman kuukauden kestänyt rekrytointiprosessi kuormittivat kunnan organisaatiota vuoden 2023 lopun ja vuoden 2024 alun. Maaliskuusta alkaen alettiin rakentaa uutta suuntaa ja toimintatapoja.

Uuden kunnanjohtajan aloittamisen lisäksi vuonna 2024 kunnan johdossa tapahtui myös kaksi muuta merkittävää muutosta johtavissa viranhaltijoissa. Talousjohtaja palasi takaisin töihin opintovapaalta vuoden alussa ja hallintojohtaja puolestaan jäi vuorostaan opintovapaalle toukokuussa. Hallintojohtajan tehtävät saatiin onnistuneesti hoidettua sisäisin järjestelyin jakamalla työt useamman työntekijän kesken. Talousjohtajan vastasi pääosin hallintojohtajan tehtävistä toimien oman työnsä ohella vs. hallintojohtajana.

Vuosi 2024 oli kunnan vetovoiman kannalta onnistunut. Vesilahdella on halua kasvaa hallitusti n. 1-2% vuodessa ja tämä toteutuikin 2024, kun väkiluku kasvoi vuoden aikana 46 hengellä ja ylitti 4500 asukasta. Vuoden lopussa vesilahtelaisia oli 4515. Kasvun suhteen olimme hyvin linjassa Tampereen kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Jotta kasvu jatkuisi, pitää myös tonttikaupan käydä. Vuonna 2024 kunta luovutti eli myi tai vuokrasi 15 tonttia. Kysyntä on siis hyvällä tasolla, vaikka yleisesti Suomessa tonttikauppa on viimeiset vuodet ollut vaisua. Myös valmiille taloille on Vesilahdessa kysyntää ja hintatasokin on kehittynyt positiivisesti.

Vuoden 2024 aikana valmisteltiin tiukalla aikataululla työllisyyspalveluiden siirtoa valtiolta kunnille. Vesilahti liittyi osaksi Tampereen työllisyysaluetta. Valmistelu työllisti kunnan henkilöstöä. uudistukseen liittyy mahdollisuuksia, mutta myös uhkia. Kuntien johdolla työllisyyspalveluissa on mahdollisuus luoda paremmin asiakkaita palvelevia käytäntöjä ja eri toimijoiden yhteistyön malleja. Tämän onnistuminen jää nähtäväksi. Taloudellisesti uudistus oli Vesilahden kunnalle äärimmäisen raskas kustannusten noustessa vuoden 2025 alusta.

Päätöksenteko oli sujuvaa vuoden 2024 aikana. Vesilahdessa yhteistyö päättäjien ja virkakoneiston kesken on toimivaa ja päätöksenteko hyvähenkistä. Suurten uudistusten jälkeen Vesilahden talouden tilannekuva on heikentynyt, jonka vuoksi kunnanhallitus käynnisti talouden tasapainotusohjelman laatimisen. Tavoitteena on tasapainoinen tilinpäätös 2027. Talous ja muuttuva maailma haastavat myös uutta valtuustoa, joka keväällä 2025 valitaan. Vesilahdella on haasteista huolimatta mahdollisuuksia menestyä, kun pidämme kiinni hyvästä yhteistyöstä ja teemme työtä rohkeasti tulevaisuuteen uskoen.

Mikko Latvala, kunnanjohtaja

2 Toimintakertomus

2.1 Kunnan hallinto

Valtuusto (puoluekanta sulkeissa) 2021-2025

Kunnan ylin päättävä toimielin on kunnanvaltuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Vesilahden kunnanvaltuustossa on 21 jäsentä. Valtuuston toimikausi on alkanut 1.8.2021. Valtuuston puheenjohtaja on Ari Arvela (kesk.), 1. varapuheenjohtaja on Marko Lounasranta (SDP) ja 2. varapuheenjohtaja on Tanja Salo (PS).

Valtuutetut

Ala-Orvola Mikko (Kok.)
Arvela Ari (Kesk.) pj.
Elliott Aura (KD)
Eskola Aapeli (PS)
Graichen Anu (Kok.)
Halme Johanna (Kok.)
Jokiniemi Michaela (Vihr.)
Kantola Kristiina (SDP)
Lamminmäki Taina (PS)
Lounasranta Marko (SDP) 1. vpj.
Mäkipää Arto (Kesk.)
Pakarainen Tomi (Kok.)
Penttilä Harri (Kesk.)
Perämaa Ari (PS)
Pietilä Tapani (Kok.)
Pispala Kristiina (Kok.)
Rajala Miia (Kesk.)
Salo Tanja (PS) 2. vpj.
Simula Aino-Riikka (Kesk.)
Suoniemi Susanna (Vihr.)
Tapanainen Harri (Kok.)

Kunnanhallitus (puoluekanta sulkeissa) kaudella 2021-2025

Valtuuston valitsema kunnanhallitus vastaa kunnan yleisestä johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Puheenjohtaja

Kristiina Pispala (Kok.)

Varapuheenjohtaja

Perämaa Ari (PS)

Jäsenet

Graichen Anu (Kok.)

Penttilä Harri (Kesk.)

Simula Aino-Riikka (Kesk.)

Suoniemi Susanna (Vihr.)

Tapanainen Harri (Kok.)

Vaikuttamistoimielimet

Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto

Vesilahden kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan tilivelvollisia toimielimiä ovat: kunnanhallitus, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta, rakennus- ja ympäristölautakunta, elinvoimatoimikunta, kaavatoimikunta ja hyvinvointi- ja osallisuusjaosto.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, sivistysjohtaja, tekninen palvelupäällikkö, talousjohtaja, kaavoittaja, varhaiskasvatusjohtaja ja vapaa-aikapäällikkö.

2.2 Valtakunnallinen talouden kehitys

Yleinen taloustilanne

Kuntaliiton tammikuussa 2025 julkaisemassa katsauksessa todetaan, että maailmantalous on kehittynyt viime aikoina kaksijakoisesti. Vuonna 2024 Amerikan talous vahvistui, kun taas Kiinan kiinteistösektorin ongelmat jatkuivat heikentäen kuluttajien luottamusta sekä kotimarkkinoiden kysyntää. Euroalueen talouskasvu jatkui hitaana muun muassa Saksan heikon teollisuustuotannon, poliittisten johtajuusongelmien ja Ukrainan sodan vuoksi. Yksi suurimmista lähiajan kysymysmerkeistä maailmantalouden kasvulle on se, kuinka suuret tuontitullit presidentti Donald Trump tulee asettamaan muille maille ja miten muut maat vastaavat tulleihin. Pidemmällä aikavälillä kasvunäkymiin vaikuttaa myös esimerkiksi Yhdysvaltojen tempoilu ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Tulevia kuukausia hämmentävät myös geopoliittiset riskit.

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2024 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan Suomen talous kääntyi alkuvuonna 2024 taantumasta hienoiseen kasvuun. Talous kasvoi vuoden jokaisella neljänneksellä edellisestä neljänneksestä. Vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jää kuitenkin 0,3 prosenttia pienemmäksi kuin vuonna 2023. Eniten tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen, mikä alkoi jo edeltävänä vuonna. Rakentamisen pahin syöksy on kuitenkin päättynyt ja asuntojen kauppa alkanut piristyä. Vaikka korot alenivatkin vuonna 2024 samalla kun kotitalouksien ostovoima kasvoi, kuluttajien ja elinkeinoelämän luottamus tulevaisuuteen on edelleen keskimääräistä heikompaa. Tämä taas vähentää yksityistä kulutusta. Kotitalouksien uskoa heikentää erityisesti työttömyyden pelko.

Suomen viennin kasvu vauhdittui vuonna 2024 odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaimea talouskasvu jarrutti erityisesti tavaraviennin kysyntää. Heikko talouden suhdanne heijastui julkiseen talouteen monin tavoin. Viime vuosien nopea inflaatio kasvatti menoja tuntuvasti, vaikka inflaatio hidastui vuonna 2024 vuoden alun yli kolmesta prosentista joulukuun 0,7 prosenttiin. Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2024.

Kuntien taloustilanne

Kuntaliiton 4.2.2025 julkaiseman tiedotteen mukaan kuntatalouden tilanne heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Kuntatalouden ennusteet olivat vielä syksyllä 2024 huomattavasti synkemmät. Kuntien ennakkolisten tilinpäätöstietojen perusteella näyttää siltä, että kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan. Menokasvu oli vuonna 2024 odotettua maltillisempaa. Toimintakate eli kunnan nettotoimintakulut kasvoivat 1,8 prosenttia ja peräti 130 kunnassa ne pienentyivät vuoteen 2023 verrattuna. Kuntatalouden tasapaino kuitenkin heikkeni vuonna 2024 niin toiminnan ja investointien rahavirralla, tilikauden tuloksella kuin vuosikatteella mitattunakin.

Kuntaliiton arvioiden mukaan talouden tilan heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset. Kuntien kuluja vähensi kuntien työttömyysvakuutusmaksujen aleneminen, minkä lisäksi kuntien menot työttömyysturvan rahoittamiseen pienenivät, vaikka pitkäaikaistyöttömyys nousi vuoden lopussa jo kovaa vauhtia.

Vaikka tilinpäätöstietojen mukaan kuntien taloudellinen tilanne onkin ennusteita parempi, kuntatalouden rahavirta jäi alijäämäiseksi. Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Lainakanta kääntyi välivuosien jälkeen kasvuun ja kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Vaikka kunnat joutuivat ottamaan lainaa enemmän kuin moneen vuoteen, kuntatalouden rahoitustasapaino jäi kuitenkin kauas heikoimpien vuosien miinuksista. Samalla kaikista heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien lukumäärä jäi pieneksi. Vaikka vuodesta 2024 näyttääkin tulleen ennusteita parempi, mittavat investointipaineet sekä kustannuskehityksen hallinta haastavat tulevinakin vuosina kuntatalouden näkymiä.

2.3 Kunnan toiminnan ja talouden tarkastelu

2.3.1 Kunnan väestön ja työllisyyden kehitys

Vuoden 2024 asukasmäärä on ennakkotieto, joka tarkentuu kevään 2025 aikana. Kunnan positiivinen väestökehitys taittui vuonna 2023, mutta palasi jälleen kasvu-uralle vuoden 2024 aikana.

Vuosi	Asukasmäärä	Muutos
2024	4 515	46
2023	4 469	-32
2022	4 501	57
2021	4 444	77
2020	4 367	12
2019	4 355	-38
2018	4 393	-67
2017	4 460	-2
2016	4 462	-27
2015	4 489	-3

Vesilahden kunnan väestökehitys 2015-2024, Tilastokeskus

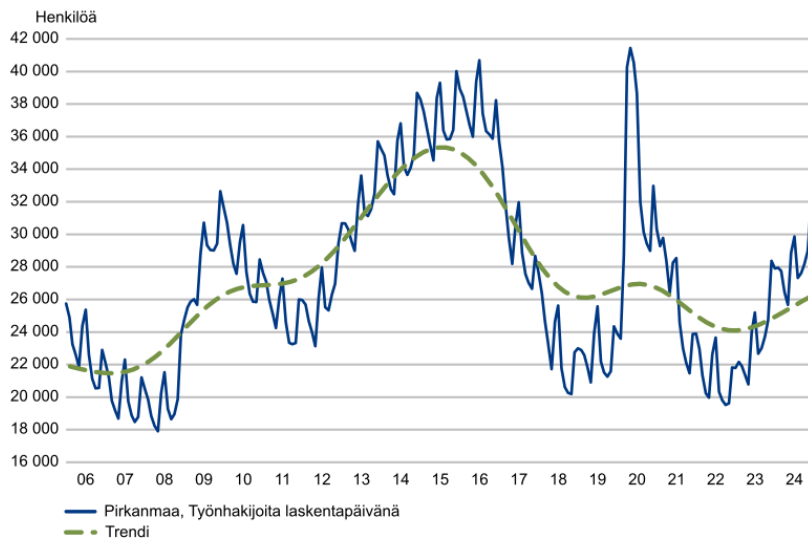
Työttömien lukumäärää koskevat tiedot perustuvat Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemaan koko maan työllisyyskatsaukseen sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisemaan Pirkanmaan työllisyyskatsaukseen. Kumpikin katsaus koskee joulukuuta 2024.

Joulukuussa 2024 koko maassa oli työttömiä työnhakijoita 321 700, mikä on 24 000 enemmän kuin edellisellä vuonna. Työttömistä kokoaikaisesti lomautettuja oli 35 000 (4 600 vähemmän kuin joulukuussa 2023). Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,0 prosenttia, mikä on 0,8 prosenttiyksikköä korkeampi osuus kuin vuonna 2023 vastaavaan aikaan. Maan matalin työttömyysaste oli Pohjanmaalla (7,9 prosenttia).

Joulukuulta 2024 olevan Pirkanmaan työllisyyskatsauksen mukaan Pirkanmaalla oli työttömiä työnhakijoita vuoden 2024 joulukuussa 31 463, mikä on 3 090 enemmän kuin vuoden 2023 joulukuussa. Lomautettujen määrä oli 3 581 henkilöä ja vuositasolla lomautettujen lukumäärän lasku oli 465 henkilöä (11,9 prosenttia). Uusia avoimia työpaikkoja oli joulukuussa 2024 1 846 kappaletta, mikä on 2 371 työpaikkaa vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Koko Pirkanmaan työttömyysaste oli 12,1 prosenttia.

TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT KUUKAUSITTAIN JA TRENDI

Pirkanmaa

TEM Työnvälitystilasto / Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilasto

Pirkanmaan Työllisyyskatsaus joulukuu 2024

Vesilahdella oli joulukuussa 2024 179 työtöntä, kun vuotta aiemmin työttömiä oli 22 vähemmän. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,1 prosenttia. Vuotta aiemmin työttömien työnhakijoiden osuus oli 7,3 prosenttia. Vesilahtea alempi työttömyysaste oli Pirkanmaalla Kihniöllä, Pälkäneellä. Ylöjärvellä. Vesilahdella ei ollut joulukuussa 2024 avoimia työpaikkoja, kun niitä oli vuotta aiemmin 7 kappaletta.

2.3.2 Kunnan talous vuonna 2024

2.3.2.1 Käyttötalous

Vesilahden kunnanvaltuusto vahvisti 11.12.2023 §44 talousarvion vuodelle 2024. Talousarvion mukainen tilikauden tulos oli 236 435 euroa alijäämäinen.

Talousarviomuutokset

Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.9.2024 §38 valtionosuuksia koskevan talousarviomuutoksen, jossa valtionosuuksien määrä muutettiin 3 142 497 eurosta 2 965 287 euroon. Kunnanvaltuusto hyväksyi 9.12.2024 §64 rahoitustuottoja ja -kuluja koskevan määrärahamuutoksen, jossa tuottojen ja kulujen yhteismäärää muutettiin -162 032 eurosta -220 000 euroon. Muutosten jälkeen talousarvion mukainen tilikauden alijäämä oli -471 6133 euroa.

Ulkoiset toimintatuotot

Talousarvioon budjetoidut 2,4 miljoonan euron suuruiset ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 126-prosenttisesti ja niiden kokonaismääräksi muodostui 3,0 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen eristä myyntituotot toteutuivat korkeampina kuin oli budjetoitu. Niiden ylitys muodostui suurelta osin puun myynnistä ja vesihuollon liittymismaksuista, joista vuodelle 2024 tuloutui korkeampi määrä kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu. Samoin muut toimintatuotot toteutuivat korkeampina kuin talousarvioon oli arvioitu. Muissa toimintatuotoissa pysyvien vastaavien myyntivoittojen määrä ylitti talousarvion tason.

Ulkoiset toimintakulut

Talousarvioon 15,5 miljoonan euron suuruisiksi budjetoidut toimintakulut ylittyivät 330 000 eurolla. Toimintakulut ylittyivät henkilöstö- ja muissa toimintakuluissa sekä palveluiden ostoissa, kun taas avustusten toteuma jäi alle talousarvion.

Henkilöstökulut ylittyivät 215 000 eurolla, mikä on 2 prosenttia henkilöstökulujen kokonaismäärästä. Vuoden 2024 talousarvioon oli varattu 4,00 prosentin palkankorotukset. Kunta-alan palkkojen sopimuskorotukset toteutuivat 1.6.2024. Kuntatyönantajien keskimääräiset henkilösivukulut vuonna 2024 olivat 23,21 prosenttia eli ne laskivat hieman vuoteen 2023 nähden, jolloin ne olivat 24,78 prosenttia.

Palveluiden ostot ylittyivät 155 000 eurolla, mikä on 4 prosenttia palvelujen ostojen kokonaismäärästä. Euromääräisesti suurimmat palveluiden ostot liittyvät matkustus- ja kuljetuspalveluun (esimerkiksi joukkoliikenne ja koulukuljetukset), majoitus- ja ravitsemuspalveluun (esimerkiksi Pirkanmaan Voimia Oy:ltä hankittavat ruokatuotteet ja -tarvikkeet) sekä erilaisiin yhteistoimintaosuuksiin (esimerkiksi ympäristöterveydenhuolto). Avustusten kokonaismäärä jäi 76 000 euroa (16 prosenttia) alemmaksi kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu. Ero muodostuu lasten kotihoidon tuen, yksityisen hoidon tuen ja yksityisen hoidon kuntalisän toteutumisesta budjetoitua alemmalla tasolla. Muiden toimintakulujen määrä ylittyi 48 000 eurolla (15 prosenttia). Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden toteuma oli talousarvion mukainen. Vuoteen 2023 nähden kasvua tapahtui eniten henkilöstökuluissa (484 000 euroa), kun muissa kasvu oli vähäisempää. Avustusten määrä oli matalampi vuoteen 2023 nähden; vähennyistä oli niin työttömyyskustannuksissa kuin kotihoidon tuen maksuissakin.

Kunnan verotulot ja valtionosuudet

Kunnan verotulot toteutuivat 292 668 euroa korkeampina kuin oli budjetoitu ja niiden kokonaismääräksi muodostui 11,8 miljoonaa euroa. Vuoden korkein tilitys oli heinäkuun 1 259 000 euroa ja matalin maaliskuun 797 000 euroa. Valtionosuuksien kokonaismäärä oli 3 miljoonaa euroa ja valtionosuudet toteutuivat syyskuussa hyväksytyyn muutetun talousarvion mukaisina.

Rahoitustuotot ja -kulut

Koronvaihtosopimuksen tuotot toteutuivat hieman korkeampina ja lainojen korkokustannukset hieman matalampina kuin niiden määräksi oli arvioitu muutetussa talousarviossa.

Poistot

Poistot toteutuivat 83 000 euroa korkeampina kuin oli budjetoitu ja niiden kokonaismääräksi muodostui 1,7 miljoonaa euroa. Poistojen kirjaamisessa noudatetaan kunnanvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa, jota on noudatettu tilikaudesta 2013 lähtien.

Kunnanvaltuusto päätti 21.10.2024 §47 poistosuunnitelman muuttamisesta 1.1.2025 lähtien. Päätöksen mukaisesti ajankohdasta 1.1.2025 lähtien valmistuvat hyödykkeet poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan. Vuoden 2024 loppuun mennessä valmistuneiden hyödykkeiden poisto-aika ja -suunnitelma ei muutu.

Sisäiset toimintatuotot ja -kulut

Sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen määrä oli 2,9 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat talousarvion tasolla.

2.3.2.2 Investoinnit

Kunnanvaltuuston 11.12.2023 §44 vahvistaman vuoden 2024 talousarvion mukainen investointikulujen määrä oli 4,5 miljoonaa euroa, josta 750 000 euroa oli kohdennettu maa- ja vesialueiden hankintaan ja 3,7 miljoonaa euroa muihin investointeihin.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.9.2024 §37 investointiosan määrärahamuutokset, joissa kiinteistöhankeista vähennettiin 800 000 euroa, kaavateiden rakentamishankkeisiin lisättiin 400 000 euroa ja vesi- ja viemärlaitoksen hankkeisiin lisättiin 187 626 euroa. Lisäksi aineettomista hyödykkeistä, jotka vuoden 2024 talousarviokirjassa on esitetty osana koneita ja kalustoa, vähennettiin 75 000 euroa. Muutosten jälkeen investointien kokonaismäärä oli 4,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2024 investointimenojen toteuma oli 4,2 miljoonaa euroa, mikä vastaa muutetun talousarvion mukaisia investointimenoja. Kokonaisuutena investointimenot olivat edeltävän vuoden tasolla, jolloin menojen kokonaismääräksi muodostui 4,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 investointitulojen määrä oli 105 688 euroa, mikä muodostui kunnan kahden kiinteistön ja tonttien myynnistä sekä lohkomiskustannusten laskutuksesta.

2.3.2.3 Rahoitus

Kunnanvaltuuston 11.12.2023 §44 vahvistama talousarvio 2024 sisälsi 3,6 miljoonan euron suuruisen pitkäaikaisen lainanoton ja pitkäaikaisia lainoja suunniteltiin lyhennettäväksi noin 1,5 miljoonalla eurolla. Kunnanvaltuusto hyväksyi 16.9.2024 §38 pitkäaikaisten lainojen muutokset, joissa lainojen lisäys muutettiin 3,6 miljoonasta eurosta 3,0 miljoonaan euroon ja pitkäaikaisten lainojen vähennys muutettiin -1 516 666 eurosta -1 336 666 euroon.

Kunnanhallitus teki 2.9.2024 §173 päätöksen 3,0 miljoonan euron suuruisen talousarviolainan nostosta ja laina nostettiin lokakuussa 2024. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin vuoden aikana 1,3 miljoonalla eurolla ja tilinpäätöshetkellä kunnan lainamäärä oli 14,9 miljoonaa euroa. Kunnan lainamäärä 31.12.2024 per asukas oli 3 308 euroa, kun vuotta aiemmin lainamäärä oli 2 969 euroa/asukas.

2.3.2.4 Olennaiset poikkeamat talousarviosta

Kunnassa on seitsemän valtuustoon nähden sitovaa tehtäväaluetta. Vesilahden kunnan valtuustoon nähden sitova taso on tuottojen ja kulujen erotus eli toimintakate, paitsi vesi- ja viemärlaitoksessa, jossa sitova taso on tilikauden tulos. Tuloarvioihin ja määrärahoihin sisältyy ulkoiset ja sisäiset erät.

Hallintopalveluissa toimintakate toteutui 264 000 euroa paremmin kuin talousarvioon oli arvioitu ja toimintakatteen toteuma oli 88 prosenttia talousarviosta. Puun myyntiä ja pysyvien vastaavien myyntivoittoja toteutui enemmän kuin talousarviovaiheessa oli arvioitu.

Muita olennaiseksi katsottuja poikkeamia ei ollut.

2.3.2.5 Talouden tasapainotus

Vuonna 2024 kunnassa ei ollut voimassa olevaa talouden tasapainotusohjelmaa. Kunnanhallitus teki päätöksen talouden tasapainotuksen käynnistämisestä ja nimesi talouden tasapainottamista varten työryhmän 2.9.2024 §172. Tasapainotuksen tavoitteena on saada käännettyä kunnan talous ylijäämäiseksi suunnitelmakauden aikana. Valmis tasapainotusohjelma tuodaan päätöksentekoon kevään 2025 aikana.

Vesilahdella on pysyvästi käytössä kaksi henkilöstökulujen säästöä tavoittelevaa toimintamallia. Ensimmäinen näistä on mahdollisuus vaihtaa lomarahat vapaaksi, minkä edellytys on, että se ei aiheuta työyksiköissä sijaisten tarvetta. Vuonna 2024 lomarahoja vaihtoi vapaaksi 6 henkilöä ja vaihdettuja päiviä oli yhteensä 66 kappaletta. Lomarahojen vaihtojen talousvaikutus oli 7 882 euroa. Vuonna 2023 lomarahoja vaihtoi vapaaksi 6 henkilöä ja vaihdettuja päiviä oli yhteensä 53 kappaletta. Lomarahojen vaihtojen talousvaikutus oli 5 900 euroa.

Toinen käytössä oleva henkilöstökulujen määrään vaikuttava toimintamalli on ostovapaat, jossa palkkattomista vapaista saa palkkioksi ylimääräisiä palkallisia päiviä. Ostovapaamalli on ollut käytössä Vesilahdella vuodesta 2013 ja kunnanhallitus päivitti mallia 24.4.2023 §60 siten, että ostovapaita voidaan myöntää työntekijää/viranhaltijaa kohti vuoden aikana enintään 20 päivää. Viittä päivää kohden saa aina yhden palkallisen vapaapäivän. Ostovapaan edellytys on, että niiden vuoksi ei tarvitse palkata sijaista, joten sijaiskuluja ei synny. Vuonna 2024 ostovapaita käytti 29 henkilöä. Vaihdettuja päiviä oli 250 ja näistä myönnettiin 50 bonuspäivää. Vuonna 2023 ostovapaita käytti 21 henkilöä. Vaihdettuja päiviä oli 185 ja näistä myönnettiin 37 bonuspäivää.

2.3.3 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuonna 2024 kunnan toiminnassa ja taloudessa ei tapahtunut olennaisia muutoksia edeltävään vuoteen nähden. Vuoden 2024 aikana alettiin kuitenkin valmistautua vuosina 2025 ja 2026 tapahtuviin muutoksiin:

- 1.1.2025 tapahtuneessa TE-uudistuksessa kunnille siirtyi vastuu työllisyyspalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoittamisesta kasvoi. Vesilahti kuuluu Tampereen seudun työllisyysalueeseen ja vuoden 2024 aikana kunta seurasi työllisyysalueen valmisteluprosessia valvoen samalla kunnan etuja alueen valmistelussa.
- Sote-uudistuksen yhteydessä kuntien omistuksessa olleet sote-kiinteistöt jäivät kuntien omistukseen ja hyvinvointialueet tulivat niihin vuokralle. Kunta on solminut sote-kiinteistöjä koskevan vuokrasopimuksen Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Voimassa olevan sopimuksen vuokrataso on voimassa vuoden 2025 loppuun, eikä hyvinvointialue aio käyttää sopimuksen mukaista optiota vuodelle 2026. Sote-kiinteistöjä koskevan yhtiöittämisvelvollisuuden vuoksi kunta alkoi valmistella kiinteistöjen yhtiöittämistä, joka tapahtuu 1.1.2026.

2.3.4 Kunnan henkilöstö

Voimassa olevien palvelussuhteiden määrä vuodenvaihteessa 2024 oli 210 henkilöä. Luku sisältää kaikki kyseisenä ajankohtana virka- ja työsuhteessa kuntaan olleet henkilöt, mukaan lukien työllistetyt ja oppisopimussuhteiset. Voimassa olevien palvelussuhteiden määrä on kasvanut hieman vuodesta 2023.

Vakituisia työntekijöitä oli 169 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä oli 46 vuotta.

Kunnan henkilöstö	2024	2023	2022
Henkilöstön määrä	210	207	205
Vakituiset	169	162	160
Määräaikaiset	41	45	45
Henkilötyövuodet	212	202	213
Keski-ikä	46	45	45
Sairauspoissaoloprosentti	5,2	4,6	4,9
Henkilöstökulut	-10 283 397	-9 799 838	-9 001 349

Kunnan henkilöstötiedot

Henkilöstökulut vuonna 2024 olivat 10 283 397 euroa, josta palkat ja palkkiot olivat 8 527 201 euroa ja henkilösivukulut 1 756 196 euroa.

Vesilahden kunta tuottaa laadukasta henkilöstöjohtamista noin neljäntoista esihenkilön voimin. Esihenkilöiden koulutus ja esihenkilötyön kehittäminen on aktiivista ja säännöllistä. Hyvällä ja laadukkaalla esihenkilötyöllä turvataan henkilöstön työhyvinvointia sekä palveluiden laatua. Myös työoloja kehitetään. Vesilahden kunnassa on toimivat ja ajanmukaiset tilat ja työvälineet. Lisäksi käytössä on osittainen etätyö sille soveltuvilla aloilla, hyvät henkilöstöetuudet sekä henkilöstön palkitsemisohje tasa-arvoisen ja oikeudenmukaisen palkitsemisen edistämiseksi. Henkilöstön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi kunnassa tehdään joka toinen vuosi yhdistetty tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelmaan sisällytetään toimenpiteet, jotka määräytyvät sen pohjalta, mitä asioita nousee ylös henkilöstölle tehtävästä laajasta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselystä. Työntekijöitä kuullaan muutenkin säännöllisesti heitä koskevista asioista. Näitä kyselyjä ovat muun muassa kuukausittainen lyhytkysely vaihtuvien aiheiden, tulo- ja lähtökysely, palautekyselyt työkykyä ylläpitävästä toiminnasta sekä vuosittainen laaja työhyvinvointikysely työeläkekumppani Kevan kanssa. Kyselyjen tuloksia käytetään toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen.

Henkilöstön työterveydestä huolehtii ulkoinen työterveyskumppani. Työterveysyhteistyötä tehdään sekä vapaamuotoisesti että rakenteiden, kuten toimikuntien kautta useilla tasoilla. Työturvallisuudesta huolehtii työsuojelutoimikunta, jonka jäseniä ovat työsuojeluvaltuutetun ja työsuojelupäällikön lisäksi luottamusmiehet ja työnantajan edustajat. Kunta laatii erillisen henkilöstöraportin, jossa esitetään yksityiskohtaisemmat tiedot henkilöstöön liittyvistä tunnusluvuista.

2.3.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja.

Koko maan taloudessa on edellisten vuosien tapaan epävarmuustekijöitä, sillä helmikuussa 2022 alkanut Ukrainan sota jatkuu edelleen, talous kasvaa hitaasti ja työttömyys on jatkanut kasvuaan koko vuoden 2024. Valtiovarainministeriön joulukuussa 2024 julkaiseman taloudellisen katsauksessa kuitenkin arvioidaan, että vuonna 2025 inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät kulutuksen ja investoinnit kasvuun. Bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027. Työllisyyden ennustetaan parantuvan vuosina 2026–2027 talouden vahvistuessa.

Kunnan kannalta merkittävin riski koskee kunnan talouden tasapainoa. Kuntataloudessa vuosikate on keskeinen tunnusluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, mikä juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi

investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Tulorahoitus on riittävää, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Vesilahden kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.11.2024 §56 talousarvion vuodelle 2025 ja taloussuunnitelman vuosille 2025-2027. Vuoden 2025 talousarvion mukainen tilikauden alijäämä on -700 000 euroa, minkä lisäksi vuosien 2026-2027 tuloslaskelmat ovat alijäämäisiä. Yhdenkään vuoden vuosikate ei riitä kattamaan poistoja. Kunnanhallitus teki päätöksen talouden tasapainotuksen käynnistämisestä ja nimesi talouden tasapainottamista varten työryhmän 2.9.2024 §172. Tasapainotuksen tavoitteena on saada käännettyä kunnan talous ylijäämäiseksi suunnitelmakauden aikana. Valmis tasapainotusohjelma tuodaan päätöksentekoon kevään 2025 aikana.

Tammikuussa 2025 työ- ja elinkeinoministeriö on julkaissut lausuntopyyynnön, joka koskee hankintalain uudistamiseen tähtäävää työryhmämietintöä. Mietinnössä ehdotetaan sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia). Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026 ja siirtymäsäännösten mukaan vähimmäisomistusosuutta koskevaa säännöstä sovelletaan 1.7.2027 alkaen, paitsi jätehuollon alan sidosyksiköihin säännöstä sovellettaisiin 1.7.2028 lukien. Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen vaikuttaa myös Vesilahteen, sillä kunta hankkii mm. talous- ja palkkapalvelut sekä ruokatuotteet ja -tarvikkeet inhouse-periaatteella yhtiöistä, joista kunta ei omista vaadittua 10 prosenttia. Hankintalain muutokset koskisivat työryhmämietinnön mukaan myös jätehuoltoa, mikä on niin ikään järjestetty kuntien yhteisesti omistamana osakeyhtiönä. Mikäli lakimuutokset tulevat voimaan esitetyssä muodossa ja aikataulussa, tulee kunnan järjestää aiemmin inhouse-periaatteella toteutetut palvelut ja tuotehankinnat muulla tavalla siirtymäsäännösten mukaisen aikataulun puitteissa.

Sote-uudistuksen yhteydessä kuntien omistuksessa olleet sote-kiinteistöt jäivät kuntien omistukseen ja hyvinvointialueet tulivat niihin vuokralle. Kunta on solminut sote-kiinteistöjä koskevan vuokrasopimuksen Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Nykyisen sopimuksen mukainen vuokrataso on voimassa vuoden 2025 loppuun ja hyvinvointialue on ilmoittanut, ettei käytä sopimuksen mukaista vuoden 2026 vuokraoptiota. Sote-kiinteistöjä koskee yhtiöittämisvelvollisuus ja kunnassa onkin valmisteltu sote-kiinteistöjen 1.1.2026 tapahtuvaa yhtiöittämistä. Kunnan ja sen jatkossa 100-prosenttisesti omistaman sote-kiinteistöyhtiön näkökulmasta kiinteistöihin liittyvä riski on tehtävien vuokrasopimusten pituus, joka ei tilinpäätöksen laadintahetkellä ole vielä tiedossa.

1.1.2025 tapahtuneessa TE-uudistuksessa kunnille siirtyi vastuu työllisyyspalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoittamisesta kasvoi. Vesilahti kuuluu Tampereen seudun työllisyysalueeseen ja vuoden 2024 valmistelutietojen mukaan Vesilahti on työllisyysalueella suhteellisesti uudistuksen suurin häviöjä. Uudistuksesta aiheutuvia kustannuksia ei saada katettua valtionosuuksien kasvulla, vaan osa kustannuksista jää katettavaksi kunnan muulla rahoituksella. Kunnan kannalta on riski, että työllisyysalueen kustannukset nousevat seuraavina vuosina ja näin myös kunnan maksuosuus kasvaa. Lisäksi työttömien määrän kasvu ja työttömyysajanjaksojen pidentyminen nostaa kunnalle maksettavaksi tulevia kustannuksia.

Edellä kuvattujen tunnistettujen riskien lisäksi on huomioitava, että valtiotason ja lainsäätäjän ratkaisulla ylipäättään on merkittäviä vaikutuksia kuntien toimintaympäristöön ja talouteen. Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää ollaan uudistamassa ja uuden järjestelmän on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2027 alusta. Ennakoarvio on, että uudistus ei tule merkittävästi vaikuttamaan Vesilahden valtionosuuksiin, mutta tieto tarkentuu uudistustyön edetessä. Kuntiin vaikuttavat myös talouden suhdanteet, valtakunnallinen syntyvyyden lasku, väestön keskittyminen ja muut yleiset trendit. Vesilahden sijainti Tampereen seutukunnassa on hyvä, mutta kunnan pitää silti huolehtia houkuttelevuudestaan asuinpaikkana niin uusille kuin jo kunnassa asuvillekin asukkaille.

Korkoriskin hallitsemiseksi kunnalla on suojaustarkoituksessa otettu koronvaihtosopimus. Suojauksen tavoitteena on suojata kunnan nykyistä ja tulevaa vaihtuvakorkoisten vastuiden korkoriskiä. Alkuperäinen sopimus on tehty toukokuussa 2015 ja koronvaihtosopimusta on järjestelty korkokustannusten alentamiseksi vuonna 2020 ja uudelleen loppuvuodesta 2024. Sopimuksen laskennallinen pääoma on 5,0 miljoonaa euroa ja se nousee 13.5.2026 6,0 miljoonaan euroon ja edelleen 13.5.2027 7,0 miljoonaan euroon. Sopimuksen tarkemmat tiedot on esitetty tilinpäätöksen liitetiedossa 41.

Kunnan vakuutusturvaa päivitetään säännöllisesti. Vakuutukset kilpailutettiin kesällä 2024 ja uudet vakuutukset Pohjola Vakuutus Oy:ssä astuivat voimaan vuoden 2025 alusta. Kunnan vakuutusturva sisältää julkisyhteisön hallinnon vastuuvakuutuksen.

2.3.6 Ympäristöasiat

Vesilahden kunta on liittynyt Hiilineutraalit kunnat- verkostoon vuonna 2018. Tavoitteena on vähentää kasvihuonepäästöjä 80 prosenttia vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Kunnan ilmastotiekartta on laadittu vuonna 2020. Ilmastotiekarttaan on laadittu toimenpiteitä ja tavoitteita kunnan eri toimialoille kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi.

Vesilahden kunnan alueella on runsaasti järviä ja vapaa-ajan asutusta. Vesistöjen laatua tarkkaillaan säännöllisesti vuosittain vesistö tarkkailuohjelman mukaisesti. Vesistöihin ei kohdistu pistekuormitusta tai muita merkittäviä yksittäisiä riskejä, mutta hajakuormitus ja haja-asutuksen jätevedet sekä taajamista tulevat hulevedet aiheuttavat ravinne- ja mikrobikuormitusta vesistöissä. Lisäksi Pyhäjärven säännöstely aiheuttaa haittaa vesistölle erityisesti matalilla järvenlahdilla. Vesilahden kirkonkylän uimarannalla tehdään vuosittain kesällä sinileväseurantaa ympäristönsuojelun puolesta. Vesilahden kunnan alueella on yksi luokiteltu Vakkalan pohjavesialue, joka on luokiteltu yhdyskunnan vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (II-luokka). Luokitus päivitettiin vuonna 2019 Pirkanmaan ELY-keskuksen toimesta. Vakkalan pohjavesialue on pienialainen ja sille sijoittuu ainoastaan vähän haja-asutusta.

Vesilahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristölupa- tai rekisteröintivelvollisia toimintoja on 15 kappaletta. Ne ovat suurimmaksi osaksi pieniä yrityksiä, joilla on kiviaineksen louhintaa, ampumaratatoimintaa, eläinsuojia, polttonesteiden

jakeluasemia sekä jätteen käsittelytoimintaa. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvomiin kohteisiin lukeutuu Vesilahden kunnasta yksi puuperäisen jätteen käsittelytoiminta.

Vesilahden kunnan alueelle ei sijoitu muita suurempia ympäristöriskejä aiheuttavia toimintoja. Toimintojen osalta merkittävimpiä riskejä liittyy polttonesteiden varastointi- ja jakelutoimintaan maaperän pilaantumisriskin muodossa. Yleisesti kunnan valvomien sekä luvanvaraisten ja rekisteröitävien että muiden laitosten ja toimintojen aiheuttama mahdollinen pilaantuminen rajoittuu laitosten ja toimipaikkojen lähiympäristöön. Polttonesteiden jakelutoimintaa lukuun ottamatta toiminnat sijoittuvat pääosin haja-asutusalueelle, jolloin pilaantumiselle herkkiä kohteita ei ole niin paljon kuin asutuksen ollessa taajaa. Toiminnoista muutamat sijoittuvat vesistön läheisyyteen.

2.3.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnanhallituksen tietoon ei ole tullut korruptioon, lahjontaan eikä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita.

2.4 Hallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan on tarkoitus varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Kuntalain mukaan valtuuston tulee hyväksyä perusteet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Vesilahden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty kunnanvaltuustossa 31.8.2020 §40.

Kunnan hallintosäännön 9. luvun 1 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä mm. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat sekä vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kunnan toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan. Lisäksi riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan. Kunnanhallitus on hyväksynyt kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen 24.8.2020 §161.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnan strategia, talousarvio, hallintosääntö ja visio toimivat keskeisinä toimintaa ohjaavina asiakirjoina. Strateginen johtaminen ja kehittäminen pohjautuvat valtakunnallisiin, seudullisiin sekä kunnan suunnitelmiin, sääntöihin ja ohjeistuksiin. Suunnitelmia ja ohjeistuksia päivitetään vuosittain tai tarvittaessa.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 19.2.2024 §5 hallintosäännön 1.3.2024 voimaan tulleet muutokset ja 17.6.2024 §29 kunnanvaltuuston päätöksellä päivitettiin hankintapäätöksen laadinnan euromääräistä rajaa. Vuoden viimeiset hallintosääntömuutokset hyväksyttiin 9.12.2024 §65. Osa

muutoksista tuli voimaan 1.1.2025 ja valtuustokauden vaihtumista silmällä pitäen tehdyt muutokset astuvat voimaan 1.6.2025.

Kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat viranhaltijoiden tekemiä päätöksiä. Viranhaltijoiden päätöksiin ei käytetty otto-oikeutta vuonna 2024. Lisäksi kunnanhallitus seuraa lautakuntien päätöksiä. Vuonna 2024 kunnanhallitus ei käyttänyt otto-oikeutta lautakuntien päätöksiin.

Asianosaisilla ja kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus kunnan päätöksistä tai kantelu aluehallintovirastolle kunnan toiminnasta.

Talouden ja varojen käytön valvonta

Vesilahden kunnan hallintosäännön 7. luvun §2 mukaan toimielimet seuraavat talousarvion toteutumista säännöllisesti. Vesilahden kunnanhallitus hyväksyi 22.1.2024 §5 vuoden 2024 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen, jonka mukaisesti talouden toteutumista raportoitiin ajanjaksoilta tammi-maaliskuu, tammi-kesäkuu ja tammi-syyskuu lautakunnille, kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Koko vuoden seuranta tapahtuu ohjeiden mukaisesti tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa.

Kunnanhallitus ja lautakunnat päättivät ostolaskujen hyväksyntäoikeuksista talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti.

Riskienhallinnan järjestäminen

Vesilahden kunnassa on käytössä Granite-järjestelmä. Graniten avulla toteutetaan sekä kokonaisvaltaisen riskienhallinnan (toiminnalliset, taloudelliset, tekniset, maine- ja muut riskit) että työsuojelun riskien seuranta. Ohjelmalla tehdään ilmoitukset läheltä piti -tilanteista sekä nimettömät väärinkäytösilmoitukset (ilmoittajansuojelukanava). Tietosuojaa koskeva vaikutusten arviointi (DPIA) tehdään myös järjestelmän avulla.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 12.6.2023 §86 Vesilahden kunnan valmiussuunnitelman ja toimialat päivittivät valmiussuunnitelmansa syksyn 2023 aikana. Alueellisen evakointisuunnitelman laatiminen on käynnistynyt vuoden 2024 aikana osana sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen yhteensovittamisesta vastaavan ryhmän työskentelyä.

Vesilahden kunta on yhtenä Tampereen kehyskuntana mukana seudun ICT-yhteistyössä. Tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvää osaamista tulee säilyttää ja kehittää myös Vesilahden omassa organisaatiossa.

Sopimukset

Toimialat vastaavat osaltaan sopimusvalvonnasta.

Kunnan sopimushallinnassa ollaan siirtymässä Therefore-järjestelmästä CaseM -järjestelmän käyttöön, jota käytetään myös kunnan asianhallintajärjestelmänä. Vanhojen sopimusten osalta selvitetään tapauskohtaisesti kunnan ja toisen sopijapuolen vastuiden täyttäminen.

Omaisuuuden hankinnan, luovutusten ja hoidon valvonta

Hallintosäännössä on määritelty ratkaisuvälit hankintojen ja luovutusten osalta. Kunnan hankinnoissa käytetään pääasiassa Kuntien Hankintapalvelut KuHa Oy:n kilpailuttamia sopimustoimittajia. Näiden lisäksi erityisesti tekniset palvelut ovat toteuttaneet Vesilahden kuntaa koskevia kilpailutuksia. Kilpailuttaminen on hoidettu hankintalain ja Vesilahden kunnan hankintaohjeiden mukaisesti. Kunnanhallitus hyväksyi yhteisen kehyskuntien hankintaohjeen 3.6.2024 §114.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja sisäisen valvonnan kehittäminen

Sisäisen valvonnan prosessit ovat pääsääntöisesti kunnossa.

2.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitus rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa, miten kunnan rahoitus on riittänyt tilikaudella.

2.5.1 Tuloslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettaviin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Tuloslaskelma (ulkoiset, 1000 eur)

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 013	2 301
Valmistus omaan käyttöön	27	0
Toimintakulut	-15 841	-15 325
Toimintakate	-12 802	-13 024
Verotulot	11 769	12 005
Valtionosuudet	2 979	2 965
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13	13
Muut rahoitustuotot	118	81
Korkokulut	-299	-140
Muut rahoituskulut	-7	36
Vuosikate	1 772	1 937
Poistot ja arvonalentumiset	-1 671	-1 389
Tilikauden tulos	100	548
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	100	548

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,0%	15,0 %
Vuosikate/Poistot, %	106,0%	139,5 %
Vuosikate, euroa/asukas	392	433
Asukasmäärä	4 515	4 469

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluvun arvoon vaikuttaa kunnan toimintojen organisointi kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta. Erot toimintojen organisoinnissa selittävät kuntakohtaisia tunnusluvun eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot ja arvonalentumiset}$

Tunnuslukua tulkitaan siten, että jos tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen riittävän. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, mikäli poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet, liittymismaksut ja rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas

Tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei kuitenkaan voida antaa.

2.5.2 Rahoituslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelmassa esitetään kunnan tilikauden aikaiset rahanlähteet ja niiden käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli sitä, miten kunnan rahavarat muuttuvat toiminnan takia tilikauden aikana. Tuloslaskelman ja taseen tavoin rahoituslaskelmassa esitetään ainoastaan kirjanpidon erät, jotka ovat syntyneet liiketapahtumista kunnan ja kuntaan kuulumattomien toimijoiden välillä.

Toiminnan rahavirta, tulorahoitus, kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Se kertoo siitä, kuinka paljon varsinainen toiminta on tuottanut tilikauden aikana rahavaroja käytettäväksi investointeihin ja rahoituksellisen aseman muutokseen.

Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavirtoja, jotka on tarvittu varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana.

Rahoituslaskelma (1000 eur)

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 772	1 937
Tulorahoituksen korjaukset	-284	-46
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 192	-4 396
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	389	41
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 315	-2 464
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000	3 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 337	-1 137
Muut maksuvalmiuden muutokset	-806	-470
Rahoituksen rahavirta	857	1 894
Rahavarojen muutos	-1 457	-570
Rahavarat 31.12.	1 658	3 115
Rahavarat 1.1.	3 115	3 686

Rahoituslaskelman välitulokseksi **toiminnan ja investointien** rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2024	2023
Toiminnan ja investointien kertymä 5 vuodelta, t€	-676	2 433
Investointien tulorahoitus, %	42,3 %	44,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,3	1,6
Kassan riittävyys, pv	28	54
Asukasmäärä	4 515	4 469

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta

Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

= 365 pv x rahavarat 31.12./kassasta maksut tilikaudella

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kassastamaksuina käytetään kuukauden kassastamaksuja ja päiväkertoimena 30 pv.

2.5.3 Tase 2024 ja sen tunnusluvut

Tase (1000 eur)

VASTAAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 019	26 604
Aineettomat hyödykkeet	42	25
Aineettomat oikeudet	32	0
Muut pitkävaikutteiset menot	10	25
Aineelliset hyödykkeet	27 127	24 723
Maa- ja vesialueet	5 801	5 003
Rakennukset	11 474	11 739
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 988	5 365
Koneet ja kalusto	99	64
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	4 765	2 551
Sijoitukset	1 850	1 856
Osakkeet ja osuudet	1 850	1 856
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	168	57
Lahjoitusrahastojen varat	108	0
Muut toimeksiantojen varat	61	57
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 767	3 925
Vaihto-omaisuus	137	0
Keskeneräiset tuotteet	137	0
Saamiset	972	810
Pitkäaikaiset saamiset	0	135
Muut saamiset	0	135
Lyhytaikaiset saamiset	972	675
Myyntisaamiset	225	128

Muut saamiset	380	414
Siirtosaamiset	367	133
Rahat ja pankkisaamiset	1 658	3 115
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 955	30 587

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	12 481	12 381
Peruspääoma	7 709	7 709
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	4 672	4 124
Tilikauden yli-/alijäämä	100	548
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	142	57
Lahjoitusrahastojen pääomat	85	0
Muut toimeksiantojen pääomat	57	57
VIERAS PÄÄOMA	19 331	18 149
Pitkäaikainen	13 044	13 581
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 400	11 937
Liittymismaksut ja muut velat	1 644	1 644
Lyhytaikainen	6 287	4 568
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 537	1 337
Saadut ennakot	1	1
Ostovelat	1 201	1 688
Liittymismaksut ja muut velat	192	187
Siirtovelat	1 357	1 335
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 955	30 587

Taseen tunnusluvut

	2024	2023
Omavaraisuusaste, %	39,1%	40,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	108,8%	105,1%
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	4 772	4 672
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 057	1 045
Lainakanta 31.12., 1 000 €	14 937	13 273
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 308	2 969
Lainat ja vastuut 31.12., 1 000 €	16 584	15 076
Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	3 673	3 373
Asukasmäärä	4 515	4 469

Omavaraisuusaste

= $100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma-saadut ennakot})$
Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 prosentin tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

= $100 \times (\text{vieras pääoma-saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$
Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)
Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= vieras pääoma - (saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat)
Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kunnan lainamäärä nousi tilikauden aikana.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainasaamiset

= sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

2.6 Kokonaistulot ja -menot 2024

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Tulot	euroa	Menot	euroa
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 013 044	Toimintakulut	15 841 280
Verotulot	11 769 206	-Valmistus omaan käyttöön	-26 660
Valtionosuudet	2 979 330	Korkokulut	299 390
Korkotuotot	13 460	Muut rahoituskulut	7 171
Muut rahoitustuotot	117 878		
Tulorahoituksen korjaukset		Tulorahoituksen korjaukset	
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	-289 270	Pysyvien vastaavien myyntitappiot	-5 706
Investoinnit		Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	389 252	Investointimenot	4 191 979
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 336 666
Kokonaistulot yhteensä	20 992 900	Kokonaismenot yhteensä	21 644 120

Täsmäytys:			
Kokonaistulot - Kokonaismenot	-651 220	(20 992 900 - 21 644 120 = -651 220)	
Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset	-651 220	(-1 457 478 - (806 255) +3 = -651 220)	

2.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

2.7.1 Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt ja arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kunnan osuus kahdesta kuntayhtymästä (Pirkanmaan liitto ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä). Vuonna 2024 Vesilahden kunnalla ei ole ollut tytäryhtiöitä ja kunnan omistusosuus kuntayhtymistä on suurimmillaankin 1,13 %.

Kuntalain 126 §:n mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus). Sote-kiinteistöjä koskeva siirtymäaika päättyy vuoden 2025 lopussa ja koska hyvinvointialue on ilmoittanut, ettei käytä vuoden jatko-optiota, tulee Vesilahden sote-kiinteistöt yhtiöittää. Kunnassa valmistellaan sote-kiinteistöjen yhtiöittämistä tapahtuvaksi 1.1.2026.

Kunnanhallitus päätti 9.12.2019 §296 esittää kunnanvaltuustolle, että se perustaa kaasuputken rakentamista varten Lempäälän Lämpö Oy:n kanssa yhteisyrityksen 50/50 omistussuhteessa. Yhtiön perustamiseen liittyy myös lainan takaaminen. Kunnanvaltuusto päätti 27.1.2020 § asiasta kunnanhallituksen esityksen mukaisesti. Yhtiön perustaminen ei ole edennyt vuoden 2024 loppuun mennessä.

2.7.2 Konsernituloslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut

Tunnuslukujen kaavat on esitetty edellä kunnan tunnuslukujen yhteydessä.

Konsernituloslaskelma (1000 eur)

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	3 062	2 352
Toimintakulut	-15 863	-15 377
Toimintakate	-12 801	-13 025
Verotulot	11 769	12 005
Valtionosuudet	2 979	2 965
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	14	13
Muut rahoitustuotot	118	81
Korkokulut	-299	-140
Muut rahoituskulut	-7	36
Vuosikate	1 773	1 936
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 558	-1 389
Tilikauden tulos	102	547
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	102	547

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

	2024	2023
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,3 %	15,3 %
Vuosikate/Poistot, %	106,1 %	139,4 %
Vuosikate, euroa/asukas	393	433
Asukasmäärä	4 515	4 469

2.7.3 Konsernirahoituslaskelma 2024 ja sen tunnusluvut

Tunnuslukujen kaavat on esitetty edellä kunnan tunnuslukujen yhteydessä.

Konsernirahoituslaskelma (1000 eur)

	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 773	1 936
Tulorahoituksen korjauserät	-284	-46
	1 489	1 890
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 192	-4 396
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	389	41
	-3 803	-4 355
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 313	-2 465
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000	3 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 337	-1 137
	1 663	2 363
Muut maksuvalmiuden muutokset		

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-26	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-137	0
Saamisten muutos	-158	311
Korottomien velkojen muutos	-483	-781
	-804	-470
Rahoituksen rahavirta	859	1 894
Rahavarojen muutos	-1 455	-571
Rahavarat 31.12.	1 674	3 128
Rahavarat 1.1.	3 128	3 700

Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut

	2024	2023
Toiminnan ja investointien kertymä 5 vuodelta, t€	-873	1 812
Investointien tulorahoitus, %	42,3 %	44,0 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	1,2
Kassan riittävyys, pv	28	54
Asukasmäärä	4 515	4 469

2.7.4 Konsernitase 2024 ja sen tunnusluvut

Tunnuslukujen kaavat on esitetty edellä kunnan tunnuslukujen yhteydessä.

Konsernitase (1000 eur)

VASTAAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 013	26 599
Aineettomat hyödykkeet	42	25
Aineettomat oikeudet	32	0
Muut pitkävaikutteiset menot	10	25
Aineelliset hyödykkeet	27 127	24 723
Maa- ja vesialueet	5 801	5 052
Rakennukset	11 474	11 739
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 988	5 365
Koneet ja kalusto	99	64
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	4 765	2 502
Sijoitukset	1 844	1 850
Muut osakkeet ja osuudet	1 844	1 850
Muut saamiset	0	1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	202	125
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 800	3 959
Vaihto-omaisuus	137	0
Saamiset	990	696
Pitkäaikaiset saamiset	1	135
Lyhytaikaiset saamiset	989	696
Rahat ja pankkisaamiset	1 674	3 128
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 015	30 683

VASTATTAVAA	2024	2023
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	12 491	12 389
Peruspääoma	7 709	7 709
Muut omat rahastot	1	2
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	4 679	4 132
Tilikauden yli-/alijäämä	102	547
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	176	126
VIERAS PÄÄOMA	19 349	18 169
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	11 400	11 937
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 645	1 645
Lyhytaikainen	6 304	4 587
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 537	1 337
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 767	3 251
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 015	30 683

Konsernitaseen tunnusluvut

	2024	2023
Konsernin omavaraisuusaste, %	39 %	40,4 %
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	108,6 %	104,9 %
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	4 781	4 679
Konsernin kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 059	1 047
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	14 937	13 273
Konsernin lainakanta 31.12., €/asukas	3 308	2 969
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Konsernin lainat ja vastuut 31.12., 1 000 €	16 590	15 082
Konsernin lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	3 674	3 374
Asukasmäärä	4 515	4 469

2.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Kuntalain §115:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle tilikauden tuloksen 100 489,69 euroa käsittelyksi seuraavaa:

Tilikauden ylijäämä 100 489,69 euroa kirjataan taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämä -erän lisäykseksi.

3 Kunnan strategian seuranta ja strategisten hankkeiden toimenpiteet

Kunnanvaltuusto päätti 23.5.2022 §24 kuntastrategiasta ja valtuustotason strategian seurannan mittareista, jotka ovat voimassa vuoden 2023 alusta vuoden 2025 loppuun.

Vesilahden kunnan strategian löydät täältä: [Vesilahden kunnan strategia 2022 - 2025](#).

Tavoitetilat vuonna 2025

1 Huomista kohti rakennettu

henkilöstö

Osaamisen kehittämisen avulla edistämme hyvinvointia, pysyvyyttä ja aloitteellisuutta.

kohtaaminen

Panostamme laadukkaaseen asiakaspalveluun ja kehitämme jatkuvasti asiakasymmärrystämme.

kehitys

Pohjaamme päätöksemme tietoon, yhteisesti jaettuun tilannekuvaan ja kuntastrategiaan.

viestintä

Viestimme aktiivisesti ja rohkeasti sekä rakennamme vuorovaikutusta aktiivisesti

2 Yritysten kanssa kasvava

ekosysteemit

Tarjoamme yrityksille valmiit sijoittumisolustat ja mahdollisuudet arjen innovaatioihin. Omavaraisesti.

vastuullisuus

Arvostamme toimimista yli oman hyödyn. Jaamme yritysten kanssa arvot ekologisuudesta sekä yhteisön tukemisesta ja takaamme ketterän hallinnon.

verkostot

Olemme tiiviimmin osa Tampereen kaupunkiseutua ja osallistumme aktiivisesti seudun kehittämiseen. Löydämme yrityksille yhteistyön verkostot.

3 Perheiden palveluilla erottuva

palvelut

Tuemme helposti saavutettavilla ja asiakaslähtöisillä palveluilla perheiden sujuvaa arkea.

digi

Kehitämme sähköisiä palveluita asiakaslähtöisesti vastaamaan toimialojen parhaita käytäntöjä.

perheet

Tunnistamme perheiden tarpeet ja panostamme ennaltaehkäiseviin ratkaisuihin. Tunneimme perheemme.

3.1 Strategiset mittarit vuosille 2022-2025

3.1.1 Huomista kohti rakennettu

henkilöstö

Osaamisen kehittämisen avulla edistämme hyvinvointia, pysyvyyttä ja aloitteellisuutta.

kehitys

Pohjaamme päätöksemme tietoon, yhteisesti jaettuun tilannekuvaan ja kuntastrategiaan.

kohtaaminen

Panostamme laadukkaaseen asiakaspalveluun ja kehitämme jatkuvasti asiakasymmärrystämme.

viestintä

Viestimme aktiivisesti ja rohkeasti sekä rakennamme vuorovaikutusta aktiivisesti

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (2021)	2022	2023	2024	Tavoitetaso (2025)
Tieto kunnan toiminnasta on helposti saatavissa	Kuntalaiskysely, asteikko 1-5	3,11	3,22	3,31	3,47	4,0
Asiointi kunnan kanssa on helppoa	Kuntalaiskysely, asteikko 1-5	3,00	3,20	3,27	3,27	4,0
Henkilöstön työtyytyväisyyden taso on hyvä tai erinomainen	Henkilöstökysely, asteikko 1-5	3,89	3,87	3,85*	3,97	4,0
Vakituisen henkilöstön vaihtuvuus on maltillista	Lähtövaihtuvuusprosentti	12,7	14,7	3,72	6,65	5
Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä pienenee	Sairauspoissaolo-prosentti/ vakituinen työntekijä	5,2	4,9	4,6	5,2	4,5

* mittaustapa muuttunut ed. vuoteen nähden

3.1.2 Yritysten kanssa kasvava

ekosysteemit

Tarjoamme yrityksille valmiit sijoittumisalustat ja mahdollisuudet arjen innovaatioihin. Oma-varaisesti.

vastuullisuus

Arvostamme toimimista yli oman hyödyn. Jaamme yritysten kanssa arvot ekologisuudesta sekä yhteisön tukemisesta ja takaamme ketterän hallinnon.

verkostot

Olemme tiiviimmin osa Tampereen kaupunkiseutua ja oasallistumme aktiivisesti seudun kehittämiseen. Löydämme yrityksille yhteistyön verkostot.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (2021)	2022	2023	2024	Tavoitetaso (2025)
Yritysten kasvun edellytykset parantuvat	Yhteisöveron kasvu (verohallinto)	563 700 €*	597 300 €*	568 061 €	472 326 €	760 000 €
Kunnan yrityskannan kasvun tukeminen	Aktiivisten yritysten lukumäärä kunnassa (lkm)	587	627	651	664	480
Kunnan työpaikkaomavaraisuus parantuu	Työpaikkaomavaraisuus	41,9	44	45,7	ei julkaistu	50

*Vuosien 2021 ja 2022 yhteisöverot muunnettu vastaamaan vuodesta 2023 alkaen kunnille tulevia yhteisöveron jako-osuuksia.

3.1.3 Perheiden palveluilla erottuva

palvelut

Tuemme helposti saavutettavilla ja asiakaslähtöisillä palveluilla perheiden sujuvaa arkea.

perheet

Tunnistamme perheiden tarpeet ja panostamme ennaltaehkäiseviin ratkaisuihin. Tunnetta perheemme.

digi

Kehitämme sähköisiä palveluita asiakaslähtöisesti vastaamaan toimialojen parhaita käytäntöjä.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (2021)	2022	2023	2024	Tavoitetaso (2025)
Vesilahden kuntalaiset arvostavat kuntaa hyvänä asuinpaikkana	Kuntalaiskysely, asteikko 1-5 /perhekokoa	1: 4,32 2-3: 3,88 4-5: 4,10 6+: 4,17	1: 3,78 2-3: 4,12 4-5: 4,07 6+: 4,46	1: 4,17 2-3: 4,27 4-5: 4,26 6+: 4,23	1: 4,2 2-3: 4,1 4-5: 4,16 6+: 4,27	1: <4,0 2-3: <4,0 4-5: <4,0 6+: <4,0
Kuntalaisten hyvinvointi paranee	Hyte-kerroin (0-100 pistettä)	67/100	67/100	79/100	72/100	80/100
Laajakaistayhteyksien saatavuus laajenee kunnassa	Kiinteän laajakaistan saatavuus, nopeus yli 100 mb/s (%-osuus kotitalouksista)	16 %	34 %	34 %	35 %	50 %

3.1.4 Yleiset mittarit

Tavoite	Mittari	Lähtötaso (2021)	2022	2023	2024	Tavoitetaso (2025)
Verotulojen kasvu jatkuu	Verotulot €/asukas	2 110 €*	2 264 €*	2 238 €	2 172 €	2 500 €
Lainakanta kasvaa mallitillisesti	Lainakanta €/asukas	2 745 €	2 424 €	2 969 €	3 306 €	3 360 €
Investointien omarahoituksen varmistaminen (pitkä aikaväli)	Toiminnan ja investointien rahavirta (5v kertymä)	3 882 t€	3 489 t€	2 433 t€	-676 t€	2 300 t€

*Vuosien 2021 ja 2022 verotulot muunnettu vastaamaan vuodesta 2023 alkaen kunnille tulevia yhteisöveron jako-osuuksia.

4 Kärkihankkeet strategian toteuttamiseksi

Kärkihankkeet varmistavat sen, että Vesilahti saavuttaa määrittelemänsä tavoitetilat (Huomista kohti johdettu, Yritysten kanssa kasvava, Perheiden palveluilla erottuva) viimeistään vuoden 2025 aikana. Kärkihankkeisiin sisältyy toimenpiteitä, joiden tarkempi aikatauluttaminen, toimeenpano ja seuranta on keskeinen osa kunnan johdon ja luottamushenkilöiden työtä. Kärkihankkeiden toteumaa ja onnistumista seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

4.1 Henkilöstöohjelma: Hyvinvoiva henkilöstö - Menestyvä kunta

Henkilöstöohjelma on yksi Vesilahden kunnan kärkihankkeista, jonka avulla edistetään strategian toteutumista. Henkilöstöohjelma pyrkii edistämään määriteltyjen strategisten tavoittilojen (Huomista kohti rakennettu, Yritysten kanssa kasvava ja Perheiden palveluilla erottuva) toteutumista henkilöstön hyvinvoinnin edistämisen ja osaamisen kehittämisen kautta. Henkilöstö on kunnan tärkein voimavara. Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö on avain kunnan menestykseen. Laadukkaat palvelut, joilla Vesilahden kunta pystyy kilpailemaan tulevaisuudessa, tuotetaan hyvinvoivalla, osaavalla ja sitoutuneella henkilöstöllä.

Henkilöstöohjelman avulla pyritään saavuttamaan henkilöstöön liittyvien strategisten mittareiden toteutuminen. Tavoitteena on parantaa henkilöstön työtyytyväisyyttä sekä vähentää sairauspoissaoloja ja lähtövaihtuvuutta. Nämä mittarit ja tavoiteltavat tasot on asetettu uuden strategian valmistumisen yhteydessä talousarvioon. Henkilöstöohjelma on pitkän tähtäyksen näkemys ja suunnitelma siitä, kuinka kunta varmistaa tulevaisuudessa henkilöstön hyvinvoinnin, sitoutumisen ja motivaation sekä sen, että kunnan henkilöstö vastaa osaamiseltaan ja rakenteeltaan palvelutarpeeseen.

Vesilahden kunnan henkilöstöohjelmaan tullaan määrittelemään henkilöstöjohtamisen ja henkilöstöön liittyvien toimintojen kehittämisen painopistealueet, tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit. Henkilöstöohjelma rakennetaan palvelemaan Vesilahden kunnan tarpeita olemassa olevan kerätyn tiedon perusteella. Painopistealueet ja niihin sisältyvät tavoitteet perustuvat toiminnallisiin tarpeisiin ja henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Henkilöstöohjelman keskiössä ovat johtamisen kehittäminen, osaamisen kehittäminen, työhyvinvoinnin edistäminen ja henkilöstösuunnittelu.

Henkilöstöohjelman edistymistä arvioidaan kärkihankkeiden toteutumisen yhteydessä ja osavuosikatsausten yhteydessä. Henkilöstöohjelmaan kirjattavien tavoitteiden toteutuminen esitetään henkilöstöraportissa.

Toteutuminen 2024:

Kunnan henkilöstöohjelma on hyväksytty 13.5.2024 ja syksyn 2024 aikana on aloitettu henkilöstöohjelman painopistealueiden toimeenpano.

Työnantajabrändin kirkastamiseksi on houkutteleva työnantaja -painopistealueella selvitetty sisäistä työnantajakuva kyselyin ja ryhmäkeskusteluin. Lisäksi on järjestetty henkilöstöohjelman mukaisesti uusien työntekijöiden kahvitilaisuus johtoryhmän kanssa. Hyvinvoiva henkilöstö -painopistealueella on käyty läpi palkitsemisen keinot ja muodostettu ohjeistus palkitsemista varten. Ohjeistus on käsitelty yhteistyötoimikunnassa ja kunnanhallitus on hyväksynyt ohjeen 25.11.2024 §231. Lisäksi henkilöstölle on tarjottu hyvinvointia edistävää toimintaa mm. aloittamalla syyskuussa henkilöstön omat sulkapallovuorot. Laadukas johtaminen -painopistealueella on valmisteltu vakanssirekisteri ja sen käyttöönotto. Rekisteri järkevöittää henkilöstön määrän ja rekrytointitarpeiden seuraamista. Rekisteriä on käsitelty yhteistyötoimikunnassa ja kunnanhallitus on hyväksynyt vakanssirekisterin käyttöönoton 25.11.2024 §232.

Henkilöstöohjelman muiden osien toteuttamista jatketaan vuoden 2025 aikana.

4.2 Liikkuva hyvän mielen Vesilahti

Kunnan perustehtävä on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Kunta haluaa lisätä yksilön ja yhteisöjen mahdollisuuksia edistää omaa ja lähiympäristönsä hyvinvointia. Kunnan hyvinvointisuunnitelmassa on määritelty tavoitteet ja seurattavat indikaattorit kunnassa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa tehtävälle terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Vuoden 2024 kärkihankkeena kunta haluaa edistää liikkumista ja vähentää mielenterveyden pulmia.

Vesilahdessa on keskimääräistä enemmän ylipainoisia kaikissa ikäryhmissä. Liikkumattomuus ja muut huonot elintavat ovat taustatekijöinä useimmissa terveyden ja hyvinvoinnin pulmissa, jonka vuoksi Vesilahden kunta haluaa edistää kuntalaisten fyysisen aktiivisuuden mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- Parantamalla liikkumisen olosuhteita ja kannustamalla arkiliikuntaan
- Lisäämällä elintapaohjauksen palveluita kaiken ikäisille kuntalaisille (mm. Move!-testien tulosten ohjaamana)
- Perustamalla kohdennettuja liikuntaryhmiä ja ystäväryhmiä seuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille
- Tutkimalla mahdollisuuksia hyödyntää teknologiaa ja pelillisyyttä liikkumiseen innostamisessa

- Toteuttamalla kampanjoita, tapahtumia ja tempauksia liikkumisen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi

Mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet merkittävästi viime vuosina, ja Vesilahden kunta haluaa kiinnittää erityistä huomiota lasten ja nuorten hyvää mielenterveyteen. Kunta käynnistää useita toimenpiteitä lasten ja nuorten mielenterveyden tukemiseksi:

- Vahvistetaan peruspalveluiden henkilöstön osaamista tunnistaa ja ennaltaehkäistä mielenterveyden pulmia
- Vahvistetaan yhteisöihin kiinnittymistä ja varmistetaan mielekkäitä harrastusmahdollisuuksia kaikille lapsille ja nuorille
- Palkataan yläkouluun kouluvalmentaja tukemaan mielenterveyden pulmista kärsiviä nuoria sekä vahvistamaan kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista
- Toteutetaan suunnitelmallista ja aktiivista ehkäisevää päihdetyötä
- Edistetään kuntalaisten osallisuutta, tiedonsaantia ja vaikutusmahdollisuuksia

Kärkihankkeiden toteumaa ja onnistumista seurataan hyvinvointisuunnitelman indikaattoreiden avulla osavuosisikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Toteutuminen 2024:

Vuonna 2024 on tehty mm. seuraavia toimenpiteitä edellä mainittujen haasteiden vähentämiseksi:

- Elintapaneuvonnan palveluita kehitetään yhteistyössä Pirhan kanssa
- On otettu käyttöön yhteistyössä Pirhan kanssa sähköisen perhekeskuksen palveluita (mm. nuorten Sekasin-chat)
- On perustettu ehkäisevän päihdetyön työryhmä ja luotu työlle vuosikello. Lisäksi käynnistetty Pakka-toiminta yhteistyössä muiden Etelä-Pirkanmaan kuntien kanssa.
- Varhaiskasvatuksessa on käynnistetty liikuntahanke, joka aktivoi ja lisää tietoa myös huoltajille
- Toteutettiin ulkokuntosalin pilottijakso
- Käynnistettiin matalan kynnyksen kohtaamispaikan toiminta työikäisille yhteistyössä seurakunnan ja Pirhan kanssa
- Toteutettiin hanketta ala- ja yläkoulun nivelvaiheen sujuvoittamiseksi
- Toteutettiin tunnetaitojen opetteluun ryhmiä
- Kuntaan palkattiin kouluvalmentaja määräaikaiseen työsuhteeseen
- Toteutettiin hyvinvointipäivä yläkoulun oppilaille sekä muita kampanjoita lapsille ja nuorille (mm. Onks kaikki hyvin? -kampanja).
- Nuorisopalveluiden koko henkilöstö osallistui mielenterveyden edistämisen koulutukseen.
- Toteutettiin ulkopuolisen rahoituksen turvin hankkeita etsivän nuorisotyön, harrastamisen mallin, paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen elämäntavan ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.

- Otettiin käyttöön Ristiveräjän yhteisöalo harrastusmahdollisuuksien ja yhteisöllisyyden edistämiseksi
- Käynnistettiin valtionavustuksen turvin hallitusohjelman Suomi liikkeelle -tavoitteeseen liittyvä Liikkuva Vesilahti hanke, jonka tavoitteena kehittää liikunnan olosuhteita ja tarjota liikuntaneuvontaa vähän liikkuville oppilaille.
- Saatiin Unicefin Lapsiystävällinen kunta -tunnustus.
- Toteutettiin lasten kuuleminen vesilahtelaisen lastenkulttuurin kehittämiseksi.
- Käynnistettiin nuorten osallistavan budjetoinnin pilotti nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi.
- Luotu yhteistyömalli vanhempainyhdistyksen kanssa, jolla turvin voidaan toteuttaa nuorisotilalla ohjattua nuorisotoimintaa perjantai-iltaisain.
- Toteutettiin Onks kaikki hyvin? -kampanja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Päätettiin ottaa käyttöön Kaiku-kortti, joka edistää kuntalaisten kulttuurihyvinvointia ja madaltaa kynnystä hyödyntää kulttuuripalveluita.
- Käynnistettiin lukuisia uusia liikuntaryhmiä mm. Pienin askelin tukea ja turvaa arkeen -ryhmä ehkäisemään ikäihmisten kaatumisia.

4.3 Yhteisöllisesti rakentaen

Kärkihankkeen tavoitteena on vahvistaa naapuriyhteisöjä, lisätä yhteisten tilojen käyttöä ja osallistumista päätöksentekoon asemakaava-alueilla, joilla ei ole olemassa laatukortteja alueiden ylläpitoa ja kehitystä ohjaamassa.

Samalla halutaan hyödyntää teknologiaa kuntalaisten yhteisöllisyyden lisäämiseksi ja kehittää uusi toimintamalli asuinalueiden hoitoon ja kehittämiseen. Projektissa suunnitellaan ja toteutetaan digitaalinen alusta, jonka kautta asukkaat voivat keskustella, jakaa tietoa, tarkastella huoltotoimenpiteitä, sekä osallistua suunnitteluun ja kehitykseen. Tämä alusta helpottaa myös kunnan seurantaa ja vikailmoitusten käsittelyä.

Projektin onnistumista arvioidaan ensisijaisesti asukaspalautteen perusteella. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on tarkastella asuinalueiden vetovoimaa ja mahdollista kiinteistöjen arvonnousua tai -laskua. Projektin ensimmäinen vaihe on pilottiprojekti, joka toteutetaan 2-3 asemakaava-alueella vuoden 2024 aikana. Tämän pilotoinnin pohjalta luodaan toimintamalli laatukorttien laatimiseen, joiden avulla voidaan ohjata alueiden ylläpitoa ja kehitystä.

Vuonna 2024 toteutettavat konkreettiset toimenpiteet sisältävät:

- Asemakaava-alueiden listauksen, nykytilan kartoituksen ja kaavatarkastelun
- Pilotoinnin
- Yhteiskäyttötilojen ja -laitteiden määrittelyn ja toteutuksen
- Laatukorttien laatimisen
- Tuotteistamisen ja kannattavuuslaskennan
- Asiakaspalvelun kehittämisen ja sen mittaamisen

Projektin vaikutukset huomioidaan myös kunnan kaavoitus- ja maapoliittisen ohjelman valmistelussa.

Hankkeen edistymistä ja onnistumista seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tämä antaa mahdollisuuden arvioida projektin vaikutuksia ja tarvittaessa tehdä muutoksia sen suunnitelmaan ja toteutukseen.

Toteutuminen 2024:

Vuonna 2024 Ämmänhaudanmäen asuinalueella toteutettiin pilottihanke, jossa asukkaiden osallistuminen oli keskeisessä roolissa. Uusi lähivirkistysalue rakennettiin tiiviissä yhteistyössä asukkaiden kanssa ja yhteiskäyttövajan suunnittelu käynnistettiin vuoden 2025 toteutusta varten.

Asukkaiden ja kunnan välinen yhteistyö vahvistui entisestään, kun kunta ja asukasyhdistys solmivat sopimuksen alueen kehittämiseksi. Tämä mahdollistaa pitkäjänteisen kehittämistyön ja parantaa asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia päätöksentekoon.

Vuoden 2024 lopulla jätettiin hakemus Suomelan alueen virkistysalueen kehittämiseksi. Suomela on suunniteltu seuraavaksi pilotoitavaksi alueeksi, ja tavoitteena on hyödyntää Ämmänhaudanmäen hankkeessa saatuja kokemuksia osallisuuden ja aluekehityksen vahvistamisessa.

Asemakaavoitus ja strateginen yleiskaava etenivät suunnitellusti vuoden 2024 aikana. Näiden rinnakkainen valmistelu tukee kaavoituksen ja maapolitiikan tavoitteita sekä vahvistaa kunnan pitkän aikavälin kehityssuunnitelmia.

5 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

4.1 Tarkastuslautakunta

5.1.1 Tarkastuslautakunta

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024
Toimintatuotot	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-22 731	-19 270	0	-19 270	-19 494
Toimintakate	-22 731	-19 270	0	-19 270	-19 494

Vastuhenkilö: -

Toimintaympäristö:

Kunnan hallinnon ja talouden arvioinnista ja tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko kunnan talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu myös kunnan toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kehittämiskohteet ja toiminnalliset tavoitteet 2024:

Tarkastuslautakunta on kuullut säännöllisesti viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä. Yhtenä painopistealueena tarkastuksessa oli luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyö. Vuonna 2024 ei ollut seudullisia tapahtumia. Tarkastuslautakunta on seurannut aktiivisesti kuntien arvioinnin ja tarkastuslautakuntien työskentelyn kehittymistä.

5.2 Kunnanhallitus

5.2.1 Hallintopalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024
Toimintatuotot	368 448	287 823	0	287 823	595 805
Toimintakulut	-2 571 678	-2 515 214	0	-2 515 214	-2 558 807
Toimintakate	-2 203 230	-2 227 391	0	-2 227 391	-1 963 003

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Vastuualueen toiminta:

Hallintopalvelut muodostuu seuraavista tehtäväalueista: demokratia (vaalit), strateginen johto, yleishallinto, talouspalvelut, elinvoima- ja maaseutupalvelut ja kaavoitus. Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä.

Strategisessa johdossa valtuusto on kunnan ylin päättävä elin, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä kunnan henkilöstöpolitiikasta. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Yleishallintoon kuuluvat kunnan hallinto- ja henkilöstöpalvelut, työllisyyspalvelut ja liikennepalvelut. Hallintopalvelut vastaavat kunnan asiakaspalvelusta, tietohallinnosta ja hallintotehtävistä kuten asianhallinnan ja asiakirjahallinnon kokonaisuudesta. Henkilöstöpalvelut koordinoi ja kehittää henkilöstöjohtamista ja -hallintoa esihenkilötyön tukena. Palkanlaskenta on ulkoistettu Monetra Pirkanmaa Oy:lle. Liikennepalvelut vastaa kunnan joukko- ja palveluliikenteestä. Talouspalvelut tuottavat kunnan virallisen talousraportoinnin ja taloustietoa kunnan strategisen johtamisen tueksi. Kunnan kirjanpito on ulkoistettu Monetra Pirkanmaa Oy:lle.

Työllisyyspalveluiden osalta on solmittu isäntäkuntamallista Lempäälän kunnan kanssa 1.1.2023 alkaen. Mallin mukaisesti Lempäälä on vastannut vuoden 2024 loppuun työllisyyspalveluiden viranomaistoiminnasta ja käytännön toteutuksesta kuntien keskenään sopiman sopimuksen puitteissa. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut siirtyvät kuntien järjestämisvastuulle 1.1.2025 alkaen. Vesilahti kuuluu Tampereen seudun työllisyysalueeseen, jonka vastuukunta on Tampereen kaupunki.

Elinvoimapaalvelut edistävät paikallista elinvoimaa, vastaavat kunnan markkinoinnista ja panostavat kunnan kehittämiseen. Tavoitteena on uusien yritysten ja asukkaiden hankkiminen

kuntaan sekä olemassa olevien yritysten vahvistaminen ja uudistaminen. Markkinoinnin lähtökohtana on parantaa Vesilahden tunnettavuutta ja ylläpitää kunnan pitovoimaa niin yritysten kuin asukkaiden osalta. Vesilahden maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät hoidetaan Lempäälässä. Kaavoitus vastaa kunnan kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta.

Toimintaympäristö vuonna 2024:

Hallintopalvelut

Vuoden 2024 aikana kunnan ICT-palveluissa toteutettiin useita kehitysprojekteja ja hankkeita, joilla pyrittiin parantamaan palveluiden laatua, nykyaikaistamaan infrastruktuuria ja varmistamaan palveluiden ajantasaisuus muuttuvassa teknologiaympäristössä. Henkilöstöpalveluissa toteutettiin Hyvinvoiva henkilöstö -kärkihanketta. Henkilöstön kehittämistä varten haettiin Kevalta hankerahaa ja tieto 36 000 euron suuruisen rahoituksen saamisesta saatiin marraskuussa 2024. Hanke toteutetaan vuoden 2025 aikana. Yhteisöllisyyteen panostettiin järjestämällä tyhy-aktiviteetteja, joihin osallistui 141 henkilöä. Talouspalveluissa panostettiin talouteen liittyvään ohjeistukseen ja talousarvioprosessin selkeyttämiseen. Lisäksi hiottiin Monetra Pirkanmaa Oy:n ja kunnan välistä yhteistyötä.

Viestintä

Aktiivinen ja monikanavainen viestintä näkyi erityisesti sosiaalisessa mediassa, jossa seuraajamäärät kasvoivat tasaisesti kaikilla alustoilla. Vuoden aikana julkaistiin yli 700 päivitystä, jotka saavuttivat yhteensä yli 760 000 näyttökertaa. Lisäksi verkkosivuilla julkaistiin lähes 150 ajankohtaista tiedotetta. Verkkosivujen kävijämäärä pysyi vakaana, ylittäen 111 000 vierailua. Suosituimpia sivuja olivat vapaat tontit, tapahtumat ja päätöksenteko. Vuonna 2024 panostettiin myös sisäiseen viestintään. Vuoden alussa otettiin käyttöön uudistettu intranet, jonka tavoitteena on palvella aiempaa paremmin koko henkilöstöä ja esihenkilöitä. Markkinointiviestinnässä saavutettiin merkittävä valtakunnallinen näkyvyys. Vaikuttajayhteistyönä toteutettu Onks kaikki ok? -kampanja herätti laajaa kiinnostusta, ja sen aineiston käyttöoikeudet myytiin Pirkanmaan hyvinvointialueelle, joka jakoi kampanjan koko maakunnan alueelle.

Kaavoitus ja maankäyttö

Vuoden 2024 aikana Kunnanviraston alatalon asemakaavamuutos sai lainvoiman. Kaavamuutoksessa alueen käyttötarkoitus muutettiin hallinto- ja virastorakennusten korttelialueesta asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi. Hyväksyttiin myös Suomalantien katualueen asemakaava sekä Hukianhovin ranta-asemakaava, joista on valitettu hallinto-oikeuteen. Merkittävimmistä kaavahankkeista edistettiin strategista yleiskaavaa sekä maapoliittista ja kaavoitusohjelmaa. Vireille vuonna 2024 tulivat em. kokonaisuuden lisäksi Jyskäntien asemakaavan muutos, Kurkiniityn alueen asemakaava ja -kaavamuutos, Kalalahden asemakaavamuutos sekä Metsämantereen asemakaavamuutos.

Elinvoima

Metsämantereen asuinalueen markkinointi käynnistettiin vuoden alussa erinomaisin tuloksin. Kunta luovutti vuoden 2024 aikana yhteensä 15 omakotitalotonttia, joista suurin osa sijoittui Metsämantereelle. Lisäksi alueella oli vuoden vaihteessa varattuna lähes kymmenen tonttia. Maatila2.0 -hanke toteutettiin yhteistyössä MTK-Vesilahden kanssa, ja sen tavoitteena oli kartoittaa maatilojen uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Vesilahden osuus hyväksytyistä Kantri-hankkeista oli 20 kappaletta, mikä vastaa yli 16 prosenttia kaikista Tampereen kaupunkiseudulla puolletuista hankkeista. Toritapahtumien suosio kasvoi huomattavasti, ja erityisesti Vesilahden Murinat houkutteli torille poikkeuksellisen suuren kävijämäärän. Yrittäjyyden edistämiseen panostettiin aktiivisesti erilaisten verkostoitumis- ja kehittämistapahtumien avulla.

Informatiiviset tunnusluvut:

Tehokkuustunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Maanhankinta, ha	15,3	20	14,5
Kunnan asuintonttien luovutus (AP, AR, AK ja AL), kpl	9	10	15
Valmistuneet asunnot, okt (kpl)	30	10	9
Kunnan kasvuprosentin mukainen asuintonttien kaavavarantotarve viidelle vuodelle, okt (kpl)	57	75	58
Kortteli pinta-alatarve okt tonttimäärän saavuttamiseksi (m ²)	14 384*	23 500	14 687
Kunnan yritystonttien luovutus, kpl	2	2	2
vesilahti.fi istunnot	115 000	178 250	111 068
Tukea hakeneet maatilat	135	145	133
Myönnetty tukieurot	2 800 000	3 450 000	3 067 000
Käytössä oleva viljelysmaa (ha) (tukia myönnetty)	5 560	5 330	5482

* Kasvuprosentti 1 %

5.3 Tekninen lautakunta

5.3.1 Tekniset palvelut

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024
Toimintatuotot	3 817 988	3 919 429	0	3 919 429	4 008 935
Toimintakulut	-3 111 789	-3 014 583	0	-3 014 583	-3 140 628
Toimintakate	706 200	904 846	0	904 846	868 307

Vastuhenkilö: tekninen palvelupäällikkö

Vastualueen toiminta:

Tekniset palvelut ylläpitävät, kehittävät ja vahvistavat Vesilahden ympäristöä edistään kuntalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Teknisen palvelut koostuvat teknisestä hallinnosta, kiinteistöpalveluista, liikenneväylistä ja yleisistä alueista sekä tukipalveluista.

Kiinteistöpalvelut vastaavat Vesilahden kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpidosta, korjauksista ja teknisestä kunnossapidosta. Tavoitteena on kiinteistöjen arvon säilyttäminen sekä turvallisen ja toimivan ympäristön takaaminen kiinteistöjen käyttäjille.

Liikenneväylät ja yleiset alueet pitävät sisällään kaavateiden, kevyenliikenteenväylien, katuvalojen, yleistenalueiden, uima- ja venerantojen, leikkikenttien, ulkoliikuntapaikkojen ja viheralueiden suunnittelun, ylläpidon, kunnossapidon sekä rakennuttamisen. Teknisten palveluiden tavoitteet perustuvat kuntastrategiaan ja MAL- sopimukseen, mutta myös Tampereen kaupunkiseudun kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma, rakennesuunnitelma, liikennejärjestelmäsuunnitelma, ilmastostrategia sekä KETS- ja HINKU- sopimukset ohjaavat toimintaa.

Tukipalvelut tuottavat ruoka-, siivous- ja kuljetuspalvelut kunnan eri hallinnonaloille, henkilöstölle ja muille asiakkaille. Vuoden 2023 alusta alkaen Pirkanmaan Voimia Oy on toimittanut ruoan kunnan kouluille ja päiväkodeille.

Toimintaympäristö vuonna 2024:

Vuoden 2024 aikana kiinteistöjen korjausvelan vähentämistä jatkettiin suunnitelmallisilla investoinneilla ja korjauksilla. Energiatehokkuus ja kestävä kehitys olivat keskeisiä painopisteitä, ja kiinteistöjen sekä katuvalojen osalta toteutettiin energiaa säästäviä investointeja ja toimenpiteitä. Kiinteistöjen osalta aloitettiin selvitys vaihtoehtoisista lämmitysmuodoista, kuten maalämmöstä ja aurinkoenergian käyttöönoton mahdollisuuksista. Tarkan suunnittelun

avulla pyritään tulevaisuudessa paitsi säästämään energiakustannuksissa, myös edistämään ympäristönsuojelua ja pidentämään kunnallisten rakennusten elinkaarta.

Kunnassa laadittu kiinteistöstrategia hyväksyttiin valtuustossa alkuvuoden 2024 aikana. Kiinteistöstrategia ohjaa kiinteistöjen kunnossapitoa ja tulevia saneeraustoimenpiteitä. Strategia on laadittu vuosille 2024–2028 ja sen aikana on tarkoitus kartoittaa kiinteistöjen kuntoa entistä tarkemmin ja kattavammin sekä leikata kasvanutta korjausvelkaa.

Panostukset kävelyn- ja pyöräilyn kehittämiseen jatkuivat. Kunta ja ELY-keskus jatkoivat yhteistyössä kevyenliikenteenväylän suunnittelua Lempäälän ja Vesilahden välisen MT301- tien varteen. Tämä toimenpide tukee kestävän liikenteen edistämistä alueella. Hankkeelle on myönnetty MAL-rahoitusta sopimuskaudelle 2024–2027, mutta haasteet suunnittelussa aiheuttavat epävarmuustekijöitä. Suunnitteluhankkeen lisäksi seudullisia kävelyn ja pyöräilyn kehittämistoimenpiteitä viedään eteenpäin yhteistyössä kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa.

Liikenneväylien suunnitelmallista kunnossapitoa jatkettiin, ja vuoden aikana toteutettiin merkittäviä teiden saneeraushankkeita. Myös uusien alueiden teiden saattamista päällysteisiksi jatkettiin alueiden liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamiseksi.

Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen kohtalo vuokrasopimuksen päättyessä aiheuttaa epävarmuutta taloudelle koko kunnan tasolla. Tulevien vuokrasopimusten osalta kunnalle tulee yhtiöittämisvelvoite ja yhtiöittämiselvitys kunnassa on laadittu vuoden 2024 aikana. Tällaiset epävarmuustekijät voivat vaikuttaa kunnan talouteen ja resursseihin, ja niihin varaudutaan sekä taloussuunnittelussa että strategisessa päätöksenteossa.

Informatiiviset tunnusluvut:

Tehokkuustunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Kaavatiet (km)	37,58	41,57	41,57
Kevyenliikenteenväylät (km)	10,55	10,95	10,95
Kiinteistöjen määrä (kpl)	25	24	23
Kiinteistöjen lämmitettävä tilavuus (m ³)	89 616	89 616	88 916
Leikkikentät, uima- ja venerannat ja ulkoliikuntapaikat (kpl)	21	22	22
Katuvalojen määrä (kpl)	1 300	1 360	1360

Kiinteistöjä koskevien vikailmoitusten määrä	329	350	322
Kaavateitä koskevien vikailmoitusten määrä	35	60	76
Energiatehokkuutta parantavien hankkeiden määrä	1	3	2*

* Varikon lämmitystapamuutos ja katuvalaistuksen uusiminen led-valaisimiksi (jatkuu 2025)

5.4 Sivistyslautakunta

5.4.1 Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024
Toimintatuotot	541 089	644 454	0	644 454	719 771
Toimintakulut	-11 055 792	-11 454 919	0	-11 454 919	-11 567 838
Toimintakate	-10 514 703	-10 810 465	0	-10 810 465	-10 848 066

Vastuhenkilö: sivistysjohtaja

Vastualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinto jakautuu sivistyspalveluiden, opetuspalveluiden sekä varhaiskasvatuspalveluiden hallintoon. Sivistys- sekä opetuspalveluiden hallinnosta vastaa sivistysjohtaja ja varhaiskasvatuspalveluiden hallinnosta varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu varhaiskasvatus päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, yksityinen varhaiskasvatus ja kotihoidontuki. Kunta maksaa lisäksi yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Varhaiskasvatusta tarjotaan Peiponpellon, Satumetsän ja Peuraniityn päiväkodeissa sekä kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa. Opetuspalveluissa tarjotaan esi- ja perusopetusta vuosiluokkien 0–6 kouluissa Narvassa ja Ylämäellä sekä vuosiluokkien 0–9 yhtenäiskoulussa Kirkonkylällä.

Muu koulutus sisältää Pirkan opiston kansalaisopistopalvelut, jotka jakautuvat vapaaseen sivistystyöhön, musiikin taiteen perusopetukseen ja muuhun taiteen perusopetukseen. Pirkan Opisto on Vesilahden, Lempäälän, Pirkkalan ja Nokian yhteinen kansalaisopisto, jossa Nokian

kaupunki toimii isäntäkuntana. Lisäksi Taito Pirkanmaa ry:n Vesilahden Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä antaa laajan oppimäärän mukaista käsityön taiteen perusopetusta.

Toimintaympäristö vuonna 2024:

Varhaiskasvatuslain ja -suunnitelman muutokset (mm. asiakasmaksulaki, ilmoitusvelvollisuus, kolmitasoisien tuen järjestäminen, henkilöstömitoitus) ovat tuoneet viime vuosien voimakkaan muuttovoiton ohella lisähaastetta palvelun toteuttamiselle ja kehittämiselle. Käytännössä sääntelyn kiristyminen, laadun kehittäminen, asiakasmaksujen alentaminen ja palvelutarpeen kasvu ovat näkyneet prosentuaalisesti merkittävänä kulujen kasvuna, josta on uutisoitu valtakunnallisestikin. Vesilahden kunnan varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt ovat laadukkaita, palvelun toteuttamiseen on saatu pätevää henkilöstöä ja asiakastyytyväisyys on korkeaa. Näistä kaikista tulee huolehtia myös jatkossa. Uuden päiväkodin hankesuunnittelu valmistui vuonna 2023 ja rakennussuunnitelmat vuonna 2024.

Esi- ja perusopetuksessa oppilasmäärä laskee ennakkoidusti ja ennusteiden mukaan vuodesta 2025 eteenpäin perusopetuksesta poistuvat ikäluokat ovat noin 30 oppilasta esiopetukseen tulevia ikäluokkia suurempia, jolloin oppilasmäärän pienentymisen määrän ratkaisee muuttovoiton jatkuvuus. Myös koulujen oppimisympäristöt ovat pääosin kunnossa, mutta talousarviovuodelle 2025 sekä suunnitelmavuosille niiden ylläpitoon ja kunnostukseen on varattu investointeihin noin miljoona euroa. Toiminnallisesti kehittämisen kohteina ovat tuen rakenteet ja digitalisaatio sekä erityisesti oppilaiden hyvinvointi. Kouluterveyskysely on tuonut esiin huolestuttavia trendejä, joiden suunnan muuttamiseen opetus-, oppilashuoltohenkilöstö sekä nuorisopalvelut ovat yhteistyössä ryhtyneet. Hyvinvointialueuudistus vie oppilashuollon toiseen organisaatioon, jolla on omat talouteen ja henkilöstön riittävyyteen liittyvät pulmansa, mutta toimivista yhteistyörakenteista hyvinvointialueen kanssa on huolehdittava niin yksilö- kuin kuntatasolla.

Tehokkuustunnusluvut:

Tehokkuustunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Päiväkotien käyttöaste, vuoden ka.	77 %	80 %	76%
Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden, €/vuosi	12 132	12 643	12 910
Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo, €/kk	89,41	100	99
Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset *	9 887	11 341	11 140

Laskennallinen ryhmäkoko **	16,8	17	16,5
-----------------------------	------	----	------

* laskentatapa: toimintakate/oppilasmäärä 1-9

** laskentatapa: Oppilasmäärä jaetaan opetukseen käytetyllä opetusresurssilla ja saatu osamäärä kerrotaan opetussuunnitelman tuntijaon mukaisella tuntimäärällä

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	237	250	238
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	10	20	6
Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluun	88 %	85 %	85 %
Kunnallisen varhaiskasvatuksen osuus palvelutuotannosta	96 %	85 %	98 %
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita lapsia varhaiskasvatuksessa %	9,3 %	-	10,9 %
Iltapäivätoimintaan osallistuvien 1.-2.lk oppilaiden %-osuus	56,2 %	60 %	57,6 %
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	54	53	46
Perusopetuksessa olevien lasten määrä	615	610	604
Tehostetun ja erityisen tuen päätöksen saaneita oppilaita esi- ja perusopetuksessa %	21,5 %	-	24,8 %
Käsityö- ja muotoilukoulun tuntimäärä	520	540	580
Pirkan opiston tuntimäärä	3 250	3 720	3 197

5.4.2 Vapaa-ajan palvelut

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024
Toimintatuotot	205 797	162 935	0	162 935	196 265
Toimintakulut	-977 294	-1 002 012	0	-1 002 012	-999 018
Toimintakate	-771 497	-839 077	0	-839 077	-802 753

Vastuhenkilö: sivistysjohtaja

Vastualueen toiminta:

Sivistyspalveluihin kuuluu kaksi vastuualuetta, jotka ovat opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut. Vesilahden kunnan vapaa-ajan palveluihin kuuluu kunnan tarjoamat kirjasto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut sekä näiden alla tapahtuva järjestöyhteistyö. Myös kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä yhdyspintatyö kunnan sisällä, kuntien välillä, hyvinvointialueen kanssa, Vesilahden yhteisöjen, järjestöjen, seurojen ja kunnan toimielinten kanssa sisältyvät vapaa-ajan vastuualueeseen.

Vapaa-ajan palveluiden keskeisenä tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen laadukkaiden ja vaikuttavien vapaa-aikatoimintojen sekä kuntalaisten osallistamisen avulla. Vapaa-ajan palveluissa pyritään ennaltaehkäisemään syrjäytymistä sekä häiriö- ja riskikäyttäytymistä. Vapaa-ajan palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen, kulttuuriin ja liikkumiseen.

Vesilahden kirjasto on yksi Pirkanmaan PIKI-kirjastoista. Kirjastopalvelut edistävät kirjallisuuden, taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta sekä elinikäistä oppimista. Kirjasto tarjoaa monipuoliset tilat tapahtumiin, yhteisöllisyyteen ja järjestöyhteistyön toimintaan. Kirjastolla on myös merkittävä rooli kuntalaisten osallisuuden edistämässä. Kulttuuripalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea kuntalaisten kulttuurihyvinvointia.

Liikuntapalvelut tarjoavat kuntalaiselle mahdollisuuden huolehtia omasta hyvinvoinnistaan monipuolisia liikuntalajeja harrastamalla niin omatoimisesti kuin ohjatusti. Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille palveluita hyvinvoinnin tueksi ja mielekästä tekemistä sekä tapahtumia vapaa-ajalle. Nuorisopalveluilla on tärkeä rooli lasten ja nuorten osallisuuden edistämässä sekä tarjoamalla vaikuttamisen mahdollisuuksia nuorisovaltuuston toiminnan kautta.

Toimintaympäristö vuonna 2024:

Vapaa-ajan palveluiden merkitys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on korostunut hyvinvointialueuudistuksen myötä. Vapaa-ajan palvelut ovat onnistuneet hyvin hankehauissa, joiden turvin pystytään toteuttamaan monia "ylimääräisiä" palveluita. Tilanne on sinänsä myönteinen, mutta toimintojen hankevetoinen rahoitus sitoo resursseja hankehallintoon ja

vaikuttaa suunnitelmallista ja pitkäjänteistä palveluiden kehittämistä. Kasvukunnassa tulee myös vapaa-ajan palveluiden skaalautua asukasluvun suhteessa ja huomiota tulee edelleen kiinnittää yhteistyössä teknisten palveluiden kanssa liikuntapaikkarakentamiseen, lähiliikuntapaikkoihin sekä kevyen liikenteen ja retkeilyn reitteihin. Näissä teemoissa on päästy hyvin eteenpäin, ja ne ovat kunnalle myös merkittäviä veto- ja pitovoimatekijöitä.

Tehokkuustunnusluvut:

Tehokkuustunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Kirjaston toimintakulut €/asukas	74,08	80,00	72,61
Kokonaiskulut €/kirjaston laina	4,32	4,00	4,05
Liikuntapalveluiden toimintakulut €/asukas	46,01	38	48,51
Nuorisopalveluiden toimintakulut €/asukas	81,16	48	72,92
Kulttuuripalveluiden toimintakulut €/asukas	6,29	5,61	3,17

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Kirjaston kokonaislainaus/asukas	17,18	17,00	17,75
Aineistohankinnat €/asukas	8,59	8,89	9,15
Kirjaston fyysiset käynnit/asukas	7,31	12,00	9,98
Nuorisotilan käynnit/alle 29-vuotias	7,47	7,00	8,47
Liikunta-avustukset €/asukas	2,98	2,75	2,66
Nuorisoavustukset €/asukas	1,05	0,7	0,7
Kulttuuriavustukset €/asukas	2,68	2,75	2,66

5.5 Rakennus- ja ympäristölautakunta

5.5.1 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024
Toimintatuotot	78 251	103 172	0	103 172	131 488
Toimintakulut	-425 151	-426 577	0	-426 577	-429 700
Toimintakate	-346 900	-323 405	0	-323 405	-298 212

Vastuhenkilö: rakennustarkastaja

Vastualueen toiminta:

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu hoitavat toimialueeseensa kuuluvia lakisääteisiä viranomaistehtäviä. Lisäksi toimintaympäristöön kuuluu yksityistieavustukset. Rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisena kunnassa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.

Rakennusvalvonnan tavoitteina on edistää kestävä, terveellistä ja turvallista rakentamista mahdollistamalla rakennusten elinkaaren aikaisia energiankäyttöratkaisuja, ohjeistaa parempaan kosteudenhallintaan ja luoda mahdollisimman laaja rajapinta hankkeeseen ryhtyvien ohjaukseen. Yksityistielaisissa kunnalle määrättyjä tehtäviä hoitaa rakennusvalvonta yhdessä rakennus- ja ympäristölautakunnan kanssa.

Rakennusvalvonnan toiminta painottuu erityisesti ennakkoneuvontaan lupamenettelyn ja suunnittelun alkuvaiheessa (kaavat, rakennustapaohjeet) sekä suunnittelun (suunnitelmat, asiakirjat, lausunnot) ja valvonnan (työnjohdon pätevyysvaatimukset) laadun varmistamiseen.

Ympäristönsuojelun tavoitteena on edistää kestävästi kehittyvää, terveellistä, viihtyisää sekä luontosuhteiltaan monimuotoista luonnonympäristöä panostamalla lupa- ja valvontatehtäviin sekä toteuttamalla pitkän aikavälin ympäristönsuojelun edistämissuunnitelmaa. Ympäristönsuojelun viranhaltijatehtäviä hoitaa ympäristötarkastaja.

Toimintaympäristö vuonna 2024:

Uuden rakentamislain voimaan astuminen vuoden 2025 alusta on lisännyt huomattavasti työmäärää sekä koulutustarvetta vuoden 2024 aikana. Vuoden aikana on valmisteltu uutta rakennusjärjestystä, tehty muutoksia hallintosääntöön sekä päivitetty rakennusvalvonnan taksa. Lisäksi lakimuutos on vaatinut päivityksiä ohjelmistoihin, mikä on osaltaan lisännyt kustannuksia. Osa rakentamislain säädöksistä tulee voimaan vuoden 2026 alussa ja lakia täydentävien asetusten valmistelu on vielä kesken.

Muuttuvat rakennuslupamuodot, tietomallipohjainen rakennuslupa ja suunnittelijoiden sekä työnjohtotehtävistä vastaavien muutokset ovat lisänneet rakennusvalvontaan kohdistuvia neuvontapyyntöjä. Lisäksi Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä RYHTI velvoittaa kuntien rakennusvalvonnat toimittamaan jatkossa rakentamiseen liittyvät tiedot valtakunnalliseen järjestelmään kansallisesti yhtenäisessä muodossa. Tämä on lisännyt tarvetta henkilöstön koulutukseen ja ohjelmistohankintoihin. Muutosten toteuttaminen tiukassa aikataulussa rakennusvalvonnan päivittäisen työn ohella ja nykyisillä resursseilla on aiheuttanut haasteita ja aikataulupaineita.

Vuonna 2024 ympäristönsuojelun edistämissuunnitelman pääteemoina olivat luonnon monimuotoisuus ja ilmastoasiat. Kunta otti kokeiluun vieraslajitorjuntaan suunnatun Crowdsorsa-sovelluksen, joka oli suosittu etenkin nuorten keskuudessa. Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys laati Narvan kylässä sijaitsevalle kunnan omistamalle kiinteistölle kosteikkosuunnitelman. Ympäristöpalkinnon jakoperusteita uudistettiin ja palkinto päätettiin jakaa vuositeeman mukaan. Ilmastolain muutosten vuoksi ilmastosuunnitelman päivittäminen valtuustokausittain ei ole enää sitova toimenpide, joten suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Nykyinen ilmastosuunnitelma on laadittu vuonna 2021.

Vuonna 2024 kunnan ympäristönsuojelu teki 11 valvontaohjelmaan perustuvaa tarkastusta, johon kuului luvitettujen ja/tai rekisteröityjen kohteiden lisäksi jätelain 124 §:n mukaisia kohteita, siivoamiskehotuksen saaneita kiinteistöjä sekä nitraattiasetuksen mukainen kohde. Valvontaohjelmaan perustuvien tarkastusten lisäksi järjestettiin keväällä ympäristökierros, jonka kohteina oli lähinnä kuntalaisten ilmoitusten perusteella ilmi tulleita epäsiistejä kiinteistöjä (jätelain vastainen roskaantuminen).

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa ja maa-ainestaksa päivitettiin vuoden 2024 aikana.

Informatiiviset tunnusluvut:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Rakennusvalvonta			
Rakennus- ja toimenpideluvat	56	150	99
Jatkoajat	12	30	19
Ilmoitukset	4	50	9
Katselmukset	224	300	243 + 16 paikanmerkintää
Poikkeaminen / suunnittelutarve	4	15	8

Lausunnot	0	15	6
Valmistuneita uusia asuinrakennuksia kpl	30	10	8
Kunnalle ilmoitetut yksityistiet	118	116	118
Kunnossapitoavustusta saavat tiekunnat	95	105	94

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Ympäristönsuojelu			
Lausunnot rakennus- ja toimenpidelupa-hakemuksiin	32	40	28
Ympäristö- ja maaineslupapäätösten määrä vuodessa	1	1	0

6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Poikkeama	Tot %
Toimintatuotot	5 342 813	0	5 342 813	5 943 249	600 436	111 %
Myyntituotot	1 671 030	0	1 671 030	2 034 714	363 684	122 %
Maksutuotot	478 364	0	478 364	442 189	-36 175	92 %
Tuet ja avustukset	272 999	0	272 999	350 089	77 090	128 %
Muut toimintatuotot	2 920 420	0	2 920 420	3 089 597	169 177	106 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	26 660	26 660	-
Toimintakulut	-18 447 834	0	-18 447 834	-18 744 826	-296 992	102 %
Henkilöstökulut	-10 068 058	0	-10 068 058	-10 283 397	-215 340	102 %
Palvelujen ostot	-4 941 961	0	-4 941 961	-5 025 698	-83 737	102 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 086 780	0	-1 086 780	-1 083 796	2 984	100 %
Avustukset	-472 000	0	-472 000	-400 403	71 597	85 %
Muut toimintakulut	-1 879 035	0	-1 879 035	-1 951 532	-72 497	104 %
Toimintakate	-13 105 021	0	-13 105 021	-12 807 202	303 444	98 %
Verotulot	11 476 538	0	11 476 538	11 769 206	292 668	103 %
Valtionosuudet	3 142 497	-177 210	2 965 287	2 979 330	14 043	100 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-162 032	-57 968	-220 000	-175 224	44 776	80 %
Korkotuotot	100	0	100	13 460	13 360	-
Muut rahoitustuotot	160 316	-57 968	102 348	117 878	-15 529	115 %
Korkokulut	-318 948	0	-318 948	-299 390	19 558	94 %

Muut rahoituskulut	-3 500	0	-3 500	-7 171	3 671	205 %
Vuosikate	1 351 982	-235 178	1 116 804	1 771 735	654 931	159 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 588 417	0	-1 588 417	-1 671 245	-82 828	105 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 588 417	0	-1 588 417	-1 558 194	30 223	98 %
Arvonalentumiset	0	0	0	-113 051	-113 051	0 %
Tilikauden tulos	-236 435	-235 178	-471 613	100 490	572 103	-21 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-236 435	-235 178	-471 613	100 490	572 103	-21 %

Verotulojen erittely

Verotulot	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Poikkeama
Kunnan tulovero	9 529 728	0	9 529 728	9 807 103	-277 375
Kiinteistövero	1 459 946	0	1 459 946	1 489 776	-29 830
Osuus yhteisöveron tuotosta	486 864	0	486 864	472 326	14 538
Yhteensä	11 476 538	0	11 476 538	11 769 206	-292 668

Verotulot

Tuloveron määräytyminen	2024	2023	2022	2021	2020
Tuloveroprosentti	9,30	9,36	22,00	22,00	22,00
Verotettava tulo	100 839 000	96 650 000	83 618 000	78 818 182	74 007 368
Muutos %	4,3	15,6	6,1	6,5	2,8
Asukasmäärä	4 515	4 469	4 501	4 437	4 367
Verotettava tulos/asukas	22 334	21 627	18 578	17 764	16 947

Tuloveron määräytyminen, lähde Kuntaliitto

Kiinteistöveroprosentit	2024	2023	2022	2021	2020
Yleinen	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti	1,30	-	-	-	-
Vakituinen asuinrakennus	0,55	0,55	0,55	0,55	0,55
Muut asuinrakennukset	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,00	2,00	2,00	2,00	2,00

Kiinteistöveroprosentit

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 240 381	-95 010	2 145 371	2 145 387	-16
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 248 480	4 320	1 252 800	1 252 800	0
Opetus- ja kulttuuritoimen mukaiset valtionosuudet	-1 061 894	-68 325	-1 130 219	-1 116 192	-14 027
Verotulomenetyksen kompensatio	715 530	-18 195	697 335	697 335	0
Yhteensä	3 142 497	-177 210	2 965 287	2 979 330	-14 043

Valtionosuudet

7 Investointien toteutuminen

Investoinnit	Kustannusarvio	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Tot %
Maa- ja vesialueet						
Maa-alueiden hankinnat	-	-750 000	0	-750 000	-772 385	103 %
Lohkomiskulut	-	0	0	0	-34 320	0 %
Maa-alueiden myynnit	-	0	0	0	53 111	0 %
Laskutetut lohkomiskulut	-	0	0	0	11 200	0 %
Maa- ja vesialueet yhteensä	-	-750 000	0	-750 000	-742 394	99 %
Kiinteistöhankeet						
Kiinteistöjen saneeraushankeet	-	-600 000	0	-600 000	-647 550	108 %
Narvan koulu					-19 671	
Terveysasema					-29 211	
Vesilahden kirjasto Lähde					-9 285	
Yhtenäiskoulu					-254 991	
Ylämäen koulu					-41 642	
Satumetsän päiväkot					-3 202	
Peiponpellon päiväkot					-37 658	
Lammasniemi					-410	
Varikko					-36 629	
Ristiveräjä					-168 127	
Ristiveräjän kalustaminen					-27 137	
Vesauskoti					-8 784	
Kunnanvirasto					-10 803	

Myytävät kiinteistöt	-	0	0	0	41 377	0 %
Uusi päiväkot	-3 500 000	-1 000 000	800 000	-200 000	-201 323	101 %
Kiinteistöhankeet yhteensä		-1 600 000	800 000	-800 000	-807 496	101 %

Investoinnit	Kokonais- kustannusarvio	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Tot %
Kaavateiden rakentamiskohteet						
Kaavateiden saneeraushankkeet		-200 000	0	-200 000	-318 854	159 %
Kuuliantien katusaneeraus					-125 262	
Vesaustien katusaneeraus					-60 074	
Heikinkujan katusaneeraus					-17 094	
Yhtenäiskoulun saattoliikenne					-116 424	
Uusien kaavateiden rakentaminen		-15 000	0	-15 000	-92 677	618 %
Kaavateiden päällystäminen		-100 000	0	-100 000	-103 820	104 %
Metsämantereen kunnallistekniikka	-1 600 000	-400 000	-400 000	-800 000	-801 042	100 %
Tievalaistuksen uusiminen	-750 000	-250 000	0	-250 000	-63 064	25 %
Ämmänhaudanmäen päällystys		-100 000	0	-100 000	-66 726	67 %
Liikennemerkkiuudistus		-20 000	0	-20 000	-17 856	89 %
Kevyenliikenteenväylä Lempäälään	-1 200 000 (kunnan osuus)	-50 000	0	-50 000	-9 466	19 %
Kaavateiden rakentamiskohteet yhteensä		-1 135 000	-400 000	-1 535 000	-1 473 505	96 %
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet						
Leikki- ja liikuntapaikkojen investoinnit		-100 000	0	-100 000	-74 426	74 %
Lammassiemen uusi venelaituri		-30 000	0	-30 000	-33 306	111 %
Sähköautojen latauspisteet	-60 000	-30 000	0	-30 000	-9 175	31 %
Ympäristön viihtyvyyden parantaminen		-50 000	0	-50 000	-17 668	35 %

Klaus Kurjen tien opasteiden uusiminen	-30 000	-30 000	0	-30 000	-31 818	106 %
Kunnan maksuosuus kuituverkon rakentamisesta	-497 500	-123 750	0	-123 750	-123 750	100 %
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet yhteensä		-363 750	0	-363 750	-290 143	80 %

Investoinnit	Kokonais- kustannusarvio	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Tot %
Vesi- ja viemärlaitos						
Metsämantereen alue	-500 000	0	-187 626	-187 626	-226 602	121 %
Uusien kaava-alueiden rakentaminen		-15 000	0	-15 000	-22 863	152 %
Viemäriverkoston saneeraus		-150 000	0	-150 000	-217 363	145 %
Vesijohtoverkoston saneeraus		-120 000	0	-120 000	-64 881	65 %
Muut/kunnallistekniikka		-30 000	0	-30 000	0	0 %
Paineenkorotusasema, Suomela		-50 000	0	-50 000	-38 144	76 %
Siirtoviemäri	-674 050	-80 000	0	-80 000	-86 679	108 %
Vesi- ja viemärlaitos yhteensä		-445 000	-187 626	-632 626	-656 532	103 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		-1 943 750	-187 626	-2 531 376	-2 420 180	96 %
Koneet ja kalusto						
Kaluston päivittäminen/tukipalvelut		-20 000	0	-20 000	-19 955	100 %
Kaluston päivittäminen/tekniset palvelut		-50 000	0	-50 000	-44 495	89 %
Messuosasto		0	0	0	-16 209	-
Koneet ja kalusto yhteensä		-70 000	0	-70 000	-80 659	115 %
Muut pitkävaikutteiset menot						
eVaka-järjestelmä	-80 000	-80 000	45 000	-35 000	-35 169	100 %
kaavoituksen ohjelmisto		-30 000	30 000	0	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot yht.		-110 000	75 000	-35 000	-35 169	100 %

Investointimenot		-4 473 750	287 374	-4 186 376	-4 191 586	100 %
Investointitulot		0	0	0	105 688	-
Investoinnit yhteensä, netto		-4 473 750	287 374	-4 186 376	-4 085 928	98 %

Valtuustoon nähden sitovat talousarvion määrärahat toteutuivat seuraavasti:

Investoinnit	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Tot %
sitovat eurot					
Muut pitkävaikutteiset menot	-110 000	75 000	-35 000	-35 169	100 %
Osakkeet	0	0	0	0	-
Maa- ja vesialueet	-750 000	0	-750 000	-742 394	99 %
Kiinteistöhankeet	-1 600 000	800 000	-800 000	-807 496	101 %
Kaavateiden rakentamiskohteet	-1 135 000	-400 000	-1 535 000	-1 473 505	96 %
Puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet	-363 750	0	-363 750	-290 143	80 %
Vesi- ja viemärlaitos	-445 000	-187 626	-632 626	-656 532	103 %
Koneet ja kalusto	-70 000	0	-70 000	-80 659	115 %
Yhteensä	-4 473 750	287 374	-4 186 376	-4 085 928	98 %

Vuonna 2024 investointimenojen toteuma oli 4 085 928 euroa, joka oli 98 prosenttia talousarvioon varatuista määrärahoista. Vuoden 2024 suurin yksittäinen investointi oli Metsämantereen alueen rakentaminen, joka jatkui vuodelta 2023. Lisäksi panostukset saneerausinvestointeihin jatkui, kiinteistöjen saneeraushankkeita toteutettiin yhteensä 647 550 eurolla, kaavateiden saneeraushankkeita 318 854 eurolla ja vesi- ja viemärlaitoksen saneeraushankkeita 282 244 eurolla.

Kunnanvaltuusto hyväksyi investointien talousarviomuutokset 16.9.2024 §37. Kiinteistöhankeiden määrärahamuutokset johtuivat uuden päiväkodin rakentamisaikataulun muutoksesta ja kaavateiden sekä vesi- ja viemärlaitoksen määrärahamuutokset Metsämantereen asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentamisen viivästyisestä. Muiden pitkävaikutteisten menojen määrärahamuutokset perustuivat hankittujen ohjelmistojen ennakoitua alempiin kustannuksiin.

Muutettuun talousarvioon nähden investoinneissa ei tapahtunut olennaisia poikkeamia.

8 Rahoituslaskelman toteutuminen

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 351 982	-235 178	1 116 804	1 771 735	654 931
Tulorahoituksen korjauserät	-100 000	0	-100 000	-283 564	-183 564
	1 985 982	-235 178	1 016 804	1 488 171	471 367
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 473 750	287 374	-4 186 376	-4 191 979	-5 603
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100 000	0	100 000	389 252	289 252
	-4 343 750	287 374	-4 086 376	-3 802 727	283 649
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 121 768	52 196	-3 069 572	-2 314 556	755 016
Rahoituksen rahavirta					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 600 000	-600 000	3 000 000	3 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 516 666	180 000	-1 336 666	-1 336 666	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	-806 255	-806 255
Rahoituksen rahavirta	2 083 334	420 000	1 663 334	857 079	806 255
Rahavarojen muutos	-1 038 434	367 804	-1 406 238	-1 457 478	-51 240

9 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Kunnanvaltuuston 11.12.2023 §44 vahvistaman talousarvion käyttötalousosassa valtuustoon nähden sitova taso vastuualueilla on tuottojen ja kulujen erotus eli netto (toimintakate) paitsi vesi- ja viemärlaitoksessa, jossa sitova taso on tilikauden tulos.

Tuloslaskelmaosassa sitovia ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuottojen ja -kulujen yhteissumma, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Talousarvion investointiosassa valtuustoon nähden sitovia ovat eri investointilajien nettokustannukset.

Rahoitusosassa sitovia ovat antolainauksen muutos, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja pitkäaikaisten lainojen vähennys.

Toimintakate/tilikauden tulos	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Poikkeama
Käyttötalousosa					
Tarkastuslautakunta					
Tarkastuslautakunta	-19 270	0	-19 270	-19 494	-224
Kunnanhallitus					
Hallintopalvelut	-2 227 391	0	-2 227 391	-1 963 003	264 388
Tekninen lautakunta					
Tekniset palvelut	904 846	0	904 846	868 307	-36 539
Vesi- ja viemärlaitos	-49 954	0	-49 954	51 352	101 306
Sivistyslautakunta					
Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut	-10 810 465	0	-10 810 465	-10 848 066	-37 601
Vapaa-ajan palvelut	-839 077	0	-839 077	-802 753	36 324

Rakennus- ja ympäristölautakunta					
Rakennusvalvonta, yksityistiet ja ympäristönsuojelu	-323 405	0	-303 405	-298 212	25 193
Tuloslaskelmaosa					
Verotulot	11 476 538	0	11 476 538	11 769 206	292 668
Valtionosuudet	3 142 497	-177 210	2 965 287	2 979 330	14 043
Rahoitustuotot ja -kulut	-162 032	-57 968	-220 000	-175 224	44 776
Investointiosa					
Muut pitkävaikutteiset menot	-110 000	75 000	-35 000	-35 169	-169
Osakkeet	0	0	0	0	0
Maa- ja vesialueet	-750 000	0	-750 000	-742 394	7 606
Kiinteistöhankeet	-1 600 000	800 000	-800 000	-807 496	-7 496
Kaavateiden rakentamiskohteet	-1 135 000	-400 000	-1 535 000	-1 473 505	61 495
Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet	-363 750	0	-363 750	-290 143	73 607
Vesi- ja viemärlaitos	-445 000	-187 626	-632 626	-656 532	-23 906
Koneet ja kalusto	-70 000	0	-70 000	-80 659	-10 659
Rahoitusosa					
Antolainauksen muutos	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 600 000	-600 000	3 000 000	3 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 516 666	180 000	-1 336 666	-1 366 666	0

10 Tilinpäätöslaskelmat

10.1 Tuloslaskelma

	2024	2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	710 557,48	501 096,04
Maksutuotot	442 189,09	395 258,47
Tuet ja avustukset	350 088,96	305 556,84
Muut toimintatuotot	1 510 208,00	1 099 060,14
	3 013 043,53	2 300 971,49
Valmistus omaan käyttöön	26 659,95	0,00
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8 399 693,74	-7 924 273,29
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 682 723,12	-1 567 358,54
Muut henkilösivukulut	-200 980,34	-308 205,75
Palvelujen ostot	-3 708 847,70	-3 647 067,57
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 076 489,54	-1 050 630,79
Avustukset	-396 029,15	-454 682,16
Muut toimintakulut	-376 516,73	-372 691,01
	-15 841 280,32	-15 324 909,11
Toimintakate	-12 801 576,84	-13 023 937,62
Verotulot	11 769 205,77	12 005 203,02
Valtionosuudet	2 979 330,33	2 964 876,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 459,50	13 433,17
Muut rahoitustuotot	117 877,50	81 355,86
Korkokulut	-299 390,31	-140 185,39
Muut rahoituskulut	-7 171,13	36 361,76
	-175 224,44	-9 034,60
Vuosikate	1 771 734,82	1 937 106,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 558 194,42	-1 389 004,24
Arvonalentumiset	-113 050,71	0,00
	-1 671 245,13	-1 389 004,24
Tilikauden tulos	100 489,69	548 102,56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	100 489,69	548 102,56

10.2 Rahoituslaskelma

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 771 734,82	1 937 106,80
Tulorahoituksen korjaukset	-283 564,25	-46 291,45
	1 488 170,57	1 890 815,35
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 191 978,96	-4 395 705,20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	389 251,56	40 853,20
	-3 802 727,40	-4 354 852,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 314 556,83	-2 464 036,65
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000,00	3 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 336 666,00	-1 136 666,00
	1 663 334,00	2 363 334,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-26 318,71	-5,70
Vaihto-omaisuuden muutos	-136 787,95	0,00
Saamisten muutos	-162 246,55	300 034,47
Korottomien velkojen muutos	-480 901,97	-769 549,89
	-806 255,18	-469 521,12
Rahoituksen rahavirta	857 078,82	1 893 812,88
Rahavarojen muutos	-1 457 478,01	-570 223,77
Rahavarat 31.12.	1 657 903,76	3 115 381,77
Rahavarat 1.1.	3 115 381,77	3 684 605,54

10.3 Tase

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 019 498,07	26 604 451,55
Aineettomat hyödykkeet	41 991,33	25 315,99
Aineettomat oikeudet	31 524,52	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	10 466,81	25 315,99
Aineelliset hyödykkeet	27 127 109,32	24 723 110,03
Maa- ja vesialueet	5 800 808,53	5 052 313,36
Rakennukset	11 473 553,96	11 739 225,42
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 988 352,70	5 365 272,89
Koneet ja kalusto	99 378,40	63 945,60
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	4 765 015,73	2 551 292,76
Sijoitukset	1 850 397,42	1 856 025,53
Osakkeet ja osuudet	1 850 397,42	1 856 025,53
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	168 375,78	57 243,58
Muut toimeksiantojen varat	168 375,78	57 243,58
VAIHTO-OMAISUUS	136 787,95	0,00
Keskeneräiset tuotteet	136 787,95	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 766 685,26	3 925 128,77
Saamiset	971 993,55	809 747,00
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	134 716,00
Muut saamiset	0,00	134 716,00
Lyhytaikaiset saamiset	971 993,55	675 031,00
Myyntisaamiset	225 228,65	128 271,40
Muut saamiset	379 604,58	413 562,45
Siirtosaamiset	367 160,32	133 197,15
Rahat ja pankkisaamiset	1 657 903,76	3 115 381,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 954 559,11	30 586 823,90

VASTATTAVAA	2024	2023
OMA PÄÄOMA	12 481 094,09	12 380 604,40
Peruspääoma	7 708 659,02	7 708 659,02
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	4 671 945,38	4 123 842,82
Tilikauden yli-/alijäämä	100 489,69	548 102,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	142 061,37	57 247,88
Lahjoitusrahastojen pääomat	84 813,49	0,00
Muut toimeksiantojen pääomat	57 247,88	57 247,88
VIERAS PÄÄOMA	19 331 403,65	18 148 971,62
Pitkäaikainen	13 044 143,83	13 580 809,83
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 400 004,00	11 936 670,00
Liittymismaksut ja muut velat	1 644 139,83	1 644 139,83
Lyhytaikainen	6 287 259,82	4 568 161,79
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 536 666,00	1 336 666,00
Saadut ennakot	761,78	1 283,78
Ostovelat	1 200 861,09	1 688 261,64
Liittymismaksut ja muut velat	191 923,40	186 558,47
Siirtovelat	1 357 047,55	1 355 391,90
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 954 559,11	30 586 823,90

10.4 Konsernituloslaskelma

	2024	2023
Toimintatuotot	3 062 059,36	2 352 270,35
Toimintakulut	-15 862 636,16	-15 377 335,15
Toimintakate	-12 800 576,80	-13 025 064,80
Verotulot	11 769 205,77	12 005 203,02
Valtionosuudet	2 979 330,33	2 964 876,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	13 581,22	13 433,17
Muut rahoitustuotot	117 878,90	81 356,20
Korkokulut	-299 390,31	-140 186,05
Muut rahoituskulut	-7 176,62	36 358,48
	-175 106,80	-9 038,20
Vuosikate	1 772 852,20	1 935 976,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 558 194,42	-1 389 004,24
Arvonalentumiset	-113 050,71	
Tilikauden tulos	101 607,37	546 971,77
Tilinpäätössiirrot	38,50	38,50
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	101 645,88	547 010,28

10.5 Konsernirahoituslaskelma

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 772 852,50	1 935 976,01
Tulorahoituksen korjaukset	-283 564,25	-46 291,45
	1 489 288,25	1 889 684,56
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 191 978,96	-4 395 705,20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	389 251,56	40 853,20
	-3 802 727,40	-4 354 852,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 313 439,15	-2 465 167,44
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 000 000,00	3 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 336 666	-1 136 666,00
	1 663 334,00	2 363 334,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-26 318,83	362,86
Vaihto-omaisuuden muutos	-136 787,95	0,00
Saamisten muutos	-158 086,25	310 869,56
Korottomien velkojen muutos	-483 234,83	-780 874,78
	-804 427,85	-469 642,36
Rahoituksen rahavirta	858 906,15	1 893 691,64
Rahavarojen muutos	-1 454 533,00	-571 475,80
Rahavarat 31.12.	1 673 840,43	3 128 373,43
Rahavarat 1.1.	3 128 373,43	3 699 849,23

10.6 Konsernitase (lyhennetty)

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 013 042,86	26 598 890,42
Aineettomat hyödykkeet	41 991,33	25 315,99
Aineettomat oikeudet	31 524,52	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	10 466,81	25 315,99
Aineelliset hyödykkeet	27 127 109,32	24 723 110,03
Maa- ja vesialueet	5 800 808,53	5 052 313,36
Rakennukset	11 473 553,96	11 739 225,42
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 988 352,70	5 365 272,89
Koneet ja kalusto	99 378,40	63 945,60
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	4 765 015,73	2 502 352,76
Sijoitukset	1 843 942,21	1 850 464,40
Muut osakkeet ja osuudet	1 843 942,21	1 849 570,32
Muut saamiset	0,00	894,08
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	201 934,60	125 495,67
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 800 306,53	3 959 071,25
Vaihto-omaisuus	136 787,95	0,00
Saamiset	989 678,14	695 981,82
Pitkäaikaiset saamiset	1 025,87	134 847,79
Lyhytaikaiset saamiset	988 652,27	695 850,03
Rahat ja pankkisaamiset	1 673 840,43	3 128 373,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	32 015 283,99	30 683 457,33

VASTATTAVAA	2024	2023
OMA PÄÄOMA	12 490 790,77	12 389 183,40
Peruspääoma	7 708 659,02	7 708 659,02
Muut omat rahastot	1 497,29	1 535,79
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	4 678 988,59	4 131 978,31
Tilikauden yli-/alijäämä	101 645,88	547 010,28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	175 620,39	125 500,27
VIERAS PÄÄOMA	19 348 872,83	18 168 773,66
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	11 400 004,00	11 936 670,00
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 644 792,80	1 644 792,80
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 536 666,00	1 336 666,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 767 410,02	3 250 644,85
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	32 015 283,99	30 683 457,33

11 Liitetiedot

11.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

11.1.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.10.2012 poistosuunnitelman, jota on noudatettu 1.1.2013 alkaen. Laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempan arvoon. Arvostuksen perustana on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotantoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

Johdannaisopimusten käsittely

Korkoriskin hallitsemiseksi kunnalla on suojaustarkoituksessa otettu koronvaihtosopimus, johon liittyvät tiedot tarkemmat tiedot on esitetty liitetiedoissa kohdassa Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt. Koronvaihtosopimuksesta aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana muihin rahoitustuottoihin. Suojauksen tavoitteena on suojata kunnan vaihtuvakorkoisten vastuiden korkoriskiä. Sopimus on voimassa 13.5.2049 asti.

11.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa on jaettu poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset omaan pääomaan.

11.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Hallintopalvelut	644 821	419 416	595 805	368 117
Opetus-, varhaiskasvatus- ja vapaa-ajan palvelut	916 036	744 440	916 036	744 440
Tekniset palvelut	1 078 730	947 873	1 078 730	947 873
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	131 488	78 251	131 488	78 251
Vesi- ja viemärilaitos	290 985	162 290	290 985	162 290
Yhteensä	3 062 060	2 352 270	3 013 044	2 300 971

Liitetieto 7

Verotulot	2024	2023
Kunnan tulovero	9 807 103	10 005 445
Kiinteistövero	1 489 776	1 431 697
Osuus yhteisöveron tuotosta	472 326	568 061
Yhteensä	11 769 205	12 005 203

Liitetieto 8

Valtionosuudet	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 145 387	1 935 350
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	1 252 800	1 367 820
Opetus- ja kulttuuritoimen mukaiset valtionosuudet	-1 116 192	-1 061 894
Verotulomenetysten kompensatio	697 335	723 600
Yhteensä	2 979 330	2 964 876

Liitetieto 9

Palvelujen ostot	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	171 284	45 093
Muut palvelujen ostot	3 537 563	3 601 975
Yhteensä	3 708 847	3 647 068

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Omaisuuslaji	Poistomenetelmä	Poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Rakennukset		
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta

Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Muut rakennukset/talouksrakennukset	Tasapoisto	10 vuotta
Rakennusten peruskorjaukset/vanhana ostetut rakennukset	Tasapoisto	Hyödykkeen perusparannusmeno lisätään hyödykkeen poistamattomaan hankintamenuon ja poistetaan jäljellä olevan poistoajan kuluessa, jollei erilliseen poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä. Perusparannusmenon poikkeavaa poistoaikaa koskeva määrittely tehdään perusparannushankkeen taloudelliseen merkitykseen perustuen hankesuunnitelman yhteydessä.
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15-20 %
Sillat, laiturit, uimalat	Menojäännöspoisto	15-25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	20 %
Johtoverkostot ja laitteet		
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	8-10 %
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	8-10 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaisinlaitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Puhelin- ja tietoliikenneverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	22 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet		
Kuljetusvälineet ja autot	Tasapoisto	4 vuotta

Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut raskaat koneet/Kuorma-autot	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta
Mittauslaitteet ja optiset instrumentit	Tasapoisto	3 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 vuotta
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	
Kuntayhtymäosuudet	Ei poistoa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi. Ennakkomaksuista ja keskeneräisistä aineettomista ja/tai aineellisista hyödykkeistä ei tehdä poistoja.

Poistosuunnitelman muuttaminen 1.1.2025 lähtien

Kunnanvaltuusto päätti 21.10.2024 §47 poistosuunnitelman muuttamisesta 1.1.2025 lähtien. Päätöksen mukaisesti ajankohdasta 1.1.2025 lähtien valmistuvat hyödykkeet poistetaan uuden poistosuunnitelman mukaan. Vuoden 2024 loppuun mennessä valmistuneiden hyödykkeiden poisto-aika ja -suunnitelma ei muutu.

Menojäännöspoistot ovat etupainotteisia ja suurempi poistorasitus ajoittuu hyödykkeen ensimmäisiin käyttövuosiin, kun taas tasapoistosuunnitelmassa poisto on vuosittain sama hyödykkeen kirjanpidollisen vaikutusajan loppuun. 1.1.2025 voimaan tulleessa poistosuunnitelmassa luovutaan menojäännöspoistojen käytöstä ja kaikkien tämän jälkeen valmistuvien hyödykkeiden poistot tehdään tasapoistosuunnitelmalla. Kunnan arvioiden mukaan poistosuunnitelman muutos alentaa infrahyödykkeiden käyttöönottoa seuraavien vuosien poistojen määrää vuosittain noin 200 000 – 400 000 eurolla ja summa siirtyy hyödykkeen myöhemmän käyttöänsä poistoiksi. Tarkka summa riippuu investointien toteumasta.

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0	33 415	0	33 415
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-33 415	0	-33 415
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0	0	0	0

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	289 270	12 888	289 270	12 888
Luovutusvoitot yhteensä	289 270	12 888	289 270	12 888
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	5 706	11	5 706	11
Luovutustappiot yhteensä	5 706	11	5 706	11

Liitetieto 15

Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot	2024	2023
Muut rahoitustuotot		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	29 135	31 480
Muut rahoitustuotot	88 743	49 876
Yhteensä	117 878	81 356

11.3 Tasetta koskevat liitetiedot

11.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 19 - Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	25 316	25 316
Siirrot erien välillä	40 829	40 829

Tilikauden poisto	-24 154	-24 154
Poistamaton hankintameno 31.12.	41 991	41 991
Kirjanpitoarvo 31.12.	41 991	41 991

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkoma- ksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 052 313	11 739 225	5 365 273	63 946	2 502 353	24 723 110
Lisäykset tilikauden aikana	811 024	7 345	41 337	0	3 363 529	4 223 235
Vähennykset tilikauden aikana	-64 311	-90 001	-12 918	0	0	-167 230
Siirrot erien välillä	0	700 345	278 885	52 087	-1 072 146	-40 829
Tilikauden poisto	1 782	-868 430	-648 957	-16 654	0	-1 532 259
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0	-14 931	-35 268	0	-28 720	-78 918
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 800 809	11 473 554	4 988 353	99 378	4 765 016	27 127 109
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 800 809	11 473 554	4 988 353	99 378	4 765 016	27 127 109

Maa- ja vesialueet	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	42 004	35 904	42 004	35 904
Muut maa- ja vesialueet	5 758 804	5 016 410	5 758 804	5 016 410
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 800 808	5 052 313	5 800 808	5 052 313

Sijoitukset	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet			
Hankintameno 1.1.	6 494	1 849 532	1 856 026
Lisäykset tilikauden aikana		393	393
Vähennykset tilikauden aikana		-6 021	-6 021
Sirrot erien välillä	0	0	0
Hankintameno 31.12.	6 494	1 843 904	1 850 397
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 494	1 843 904	1 850 397

Liitetieto 21

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot, kuntayhtymät					
	Kotipaikka	Omistusosuus	Kunnan osuus omasta pääomasta	Kunnan osuus vieraasta pääomasta	Kunnan osuus tilikauden alijäämästä
Pirkanmaan Liitto ky	Tampere	0,55 %	8 946	13 857	533
Tampereen kaupunkiseudun ky	Tampere	1,13 %	7 236	3 606	622

Liitetieto 24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	7 085	6 465	7 085	6 465
Kelan korvaus työterveyshuollosta	72 064	71 627	72 011	71 575
Pirkan opiston palautus	0	4 184	0	4 184
Muut tulojäämät	290 189	52 718	288 064	50 973
Yhteensä	369 337	134 994	367 160	133 197

11.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Liitetieto 25**

Oma pääoma	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.*	7 708 659	7 708 659	7 708 659	7 708 659
Peruspääoma 31.12.	7 708 659	7 708 659	7 708 659	7 708 659
Muut omat rahastot 1.1.**	1 536	1 574	0	0
Lisäykset/Vähennykset	-39	-39	0	0
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 498	1 536	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.**	4 678 989	4 131 978	4 671 946	4 123 843
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 678 989	4 131 978	4 671 946	4 123 843
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	101 646	547 010	100 490	548 103
Yhteensä	12 490 792	12 389 184	12 481 095	12 380 604

Liitetieto 27

Pitkäaikaiset velat, myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 253 340	4 590 006
Yhteensä	5 253 340	4 950 006

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2030 tai sen jälkeen.

Liitetieto 31

Maksuvalmiuden kannalta merkittävät sekkilimiitit	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	500 000	500 000
siitä käyttämättä oleva määrä	500 000	500 000

Liitetieto 32

Liittymismaksut ja muut velat	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut velat yhteensä				
Siirto- ja palautuskelpoiset liittymismaksut	1 644 140	1 644 140	1 644 140	1 644 140
Muut velat yhteensä	653	653	0	0
Yhteensä	1 644 793	1 644 793	1 644 140	1 644 140

Liitetieto 33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	79 567	122 914	79 049	121 571
Menojäämät				
Palkkojen ja sivukulujen jaksotukset	1 180 964	1 153 725	1 175 316	1 148 397
Korkojaksotukset	87 876	78 731	87 876	78 731
Muut menojäämät	23 707	16 418	14 807	6 694
Yhteensä	1 372 114	1 371 789	1 357 048	1 355 392

11.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 38

Vuokra- ja leasingvastuut	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Tilojen vuokravastuut	1 363 495	1 483 820	1 357 978	1 478 449
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	290 190	324 971	289 767	324 554
Vuokravastuut yhteensä	1 653 685	1 808 790	1 647 745	1 803 003
siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	256 843	273 961	255 873	269 253

Liitetieto 40

Muut kunnan antamat vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	989 453	1 033 053	989 453	1 033 053
Jäljellä oleva pääoma	234 162	95 829	234 162	95 829

Vesilahden kunta on ollut osakkaana Tavase Oy:ssä, jonka tarkoituksena on ollut hankkia tarvittava raakavesi, valmistaa tekopohjavesi ja myydä se osakkaille. Kunnan omistusosuus on 0,71 prosenttia yhtiön osakepääomasta. Yhtiön ylimääräinen yhtiökokous päätti 26.11.2024, että tekopohjavesihankkeen valmistelu lopetetaan ja yhtiön purkutoimien valmistelu käynnistetään. Tavase Oy pyritään asettamaan selvitystilaan vuoden 2025 varsinaisessa yhtiökokouksessa. Vesilahden kunta on sitoutunut maksamaan Tampereen kaupungille omistusosuutensa mukaisen osuuden Tavase Oy:n käyttämästä luottolimiitistä. Alustavan arvion mukaan Vesilahden maksettavaksi tuleva osuus on noin 3 000 euroa. Summa tarkentuu kevään 2025 aikana.

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2024	2023
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	38 623 407	37 339 527
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	41 447	29 723

Liitetieto 41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	1 786 762	3 634 545	1 786 762	3 634 545

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Koronvaihtosopimus: tehty vaihtuvakorkoisten lainojen koron suojaamistarkoituksessa				
Pääoma	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
<p>Vuodesta 2020 voimassaollutta koronvaihtosopimusta järjestelty uudelleen vuonna 2024. Sopimus alkanut 13.5.2024 ja päättyy 13.5.2049. Sopimuksen pääoma 5 miljoonaa euroa, joka nousee 13.5.2025 6 miljoonaan euroon ja 13.5.2026 7 miljoonaan euroon.</p> <p>Vaihtuva korko: 6 kk euribor.</p> <p>Mikäli korkojaksolle määritelty viitekorko alittaa 4,00 % p.a., korkojaksen korko on 1,79 % p.a., muutoin viitekorko vähennettynä 1,00 prosenttiyksiköllä.</p>				
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-221 974	-62 549	-221 974	-62 549

11.5 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2024	2023
Hallintopalvelut	13	12
Sivistyspalvelut	165	160
Tekniset palvelut, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	12	14
Tukipalvelut	20	21
Yhteensä	210	207

Liitetieto 44

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2024	2023
Keskusta	1113	1161
Kokoomus ry Vesilahti	409	3 399
Lempäälän-Vesilahden KD	690	537
Pirkanmaan Vihreät ry	845	648
Perussuomalaiset	988	812
SDP	600	514
Yhteensä	8 255	7 071

Liitetieto 45

Tilintarkastajan palkkiot	2024	2023
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 669	10 508
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	6 312	6 483
Muut palvelut	0	250
Yhteensä	14 981	17 241

Liitetieto 46 - Tiedon kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kunnan luottamushenkilöissä on yritystoiminnassa mukana olevia henkilöitä. Kaikki mahdolliset hankinnat tehdään tavanomaisilla ehdoilla ja hankintalaki ja kunnan hankintaohjeita noudatetaan.

Kunnanjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus.

12 Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen eriytetty tilinpäätös ja muut eriytetyt laskelmat

12.1 Toimintakertomus

Vesilahden vesi- ja viemärlaitos on luonteeltaan kirjanpidollinen taseyksikkö, joka on eriytetty kunnan kirjanpidossa. Taseyksikkö noudattaa tasejatkuvuutta ja se esitetään talousarviossa kunnan muiden tehtävien yhteydessä.

Vesi- ja viemärlaitoksen tavoitteena on turvata kuntalaisille hyvä ja laadukas juomavesi sekä varmistaa ympäristön puhtaus pumppaamoiden toiminnalla ja toimittamalla jätevesi asianmukaiseen käsittelyyn Lempäälään.

Talous

Lempäälän Vesi Oy:n ja Vesilahden kunnan välisen operointisopimuksen mukaisesti Lempäälän Vesi saa Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen liittyjien perus- ja käyttömaksut sekä vastaa verkostosta aiheutuvista ylläpitokustannuksista. Vesilahden vesi- ja viemärlaitos saa verkostosta sopimuksen mukaisesti vuokraa sekä uusien liittyjien liittymismaksut.

Vuonna 2024 Lempäälän Vesi Oy maksoi verkostosta operointisopimuksen mukaisesti 155 000 euron vuosivuokraa. Liittymismaksuja kertyi yhteensä 135 985 euroa, mikä tarkoittaa 24 talousveteen liittyjää ja 24 jäteveteen liittyjää.

Vesi- ja viemärlaitoksen käyttötalouden toimintakulut vuodelta 2024 olivat 25 531 euroa. Kulut muodostuivat pääosin henkilöstökustannuksista, pienistä suunnittelukohteista sekä vesi- ja viemärlaitokselle laaditusta talousmallinnuksesta. Vesi- ja viemärlaitoksen tilikauden tulos vuodelta 2024 on 51 352 euroa ylijäämäinen.

12.1.1 Hallinto ja organisaatio

Vesilahden vesi- ja viemärlaitos on kunnan omistama vesi- ja viemärlaitos. Vesi- ja viemärlaitoksen asiat päätetään Vesilahden kunnan päätöksentekotoimielimissä ja se on osa teknisten palveluiden yksikköä. Toimintaa ohjaa myös vuoden 2018 lopussa kirjoitettu sopimus

Vesilahden kunnan vesihuollon operoinnista, minkä mukaisesti toiminnan vastuu on Lempäälän Vesi Oy:llä. Vesilahden vastuulle jää uusien verkostojen rakentaminen ja verkoston saneerausinvestoinnit. Operointisopimuksen valvontaa ja toteutumista seurataan erikseen nimetyssä sopimusryhmässä, jossa on edustajia kummaltakin osapuolelta.

Henkilöstö

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksella ei ole vakituista henkilöstöä. Lempäälän Vesi Oy hoitaa omalla henkilöstöllään verkoston operointiin liittyvät työt. Vesilahden verkostojen suunnittelu hoidetaan ostopalveluina ja verkoston rakennuttamisen tehtäviä hoitaa kunnan tekniset palvelut. Vesilahden kunnan omaa henkilöstöä on vuoden 2024 aikana käytetty mm. hankkeiden rakennuttamis- ja valvontatehtävissä.

12.1.2 Olennaiset tapahtumat ja muutokset toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2024 aikana Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen investointeihin käytettiin yhteensä 656 531 euroa. Metsämantereen kunnallistekniikan rakentaminen jatkui, ja lisäksi toteutettiin laajasti verkoston sekä jätevesipumppaamoiden saneerausinvestointeja. Toimintavarmuutta ja energiatehokkuutta parannettiin muun muassa muuttamalla Kaakilan jätevesipumppaamo matalaenergiapumppaamoksi sekä asentamalla kolme mittakaivoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueelle.

Vuoden 2024 aikana laadittiin vesi- ja viemärlaitoksen talousmallinnus yhteistyössä Lempäälän Veden kanssa. Talousmallinnuksen pohjalta operointisopimuksen liitteeksi laadittiin erillinen hinnoitteluliite, jossa määritellään tulevien vuosien käyttö- ja perusmaksujen korotukset sekä verkoston vuosittainen vuokra.

Laskutetun talousveden ja jäteveden määrä kasvoi noin 3 % edellisvuoteen verrattuna.

		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vesilaitos	Laskutettu talousvesimäärä	113 723	115 069	116 791	117 378	111 822	111 552	115 040
Vesilaitos	Laskutettu jätevesimäärä	106 678	108 032	109 976	112 080	106 894	105 576	108 936

12.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vesi- ja viemärlaitoksen talouden seuranta ja ennakointi ovat jatkossakin keskeisiä. Vuoden 2024 aikana laadittu talousmallinnus huomioi tulevat investointitarpeet, liittymismaksukertymän sekä verkostovuokrat. Suuret investointimäärät lisäävät laitoksen poistoja tulevina vuosina, minkä myötä verkostovuokran ja uusien liittyjien määrän tasainen

kasvu on tärkeää. Vuonna 2024 solmitussa operointisopimuksen liitteessä määriteltiin hinnankorotukset ja verkostovuokrat vuosille 2025–2028. Vuodesta 2029 eteenpäin hinnankorotuksista ja verkostovuokrasta sovitaan erikseen.

Vesihuollon toimintaympäristöön vaikuttavat useat tekijät, kuten sään ääri-ilmiöt ja digitalisaation kehittyminen. Verkostojen ylläpito, saneerausten oikea-aikaisuus ja energiatehokkuuden parantaminen ovat keskeisiä tulevaisuuden painopisteitä. Erityisesti laskuttamattoman jäteveden osuus ja vuotovesien hallinta edellyttävät jatkuvaa seurantaa ja suunnitelmallisia saneerauksia, jotta viemäriverkoston kapasiteetti voidaan turvata.

Vesi- ja viemärilaitoksen huoltovarmuuden ja verkoston riittävyyden arviointia on jatkettu mallinnusten avulla. Mallinnuksessa on tunnistettu haasteellisia alueita vesihuollon näkökulmasta, mikä voi vaikuttaa kaavoituksen kehitykseen ja edellyttää lisäinvestointeja. Verkoston kapasiteetin parantamista on tärkeää viedä eteenpäin yhteistyössä kaavoituksen kanssa, jotta kasvava vesihuoltotarve voidaan turvata.

Tulevaisuudessa Vesilahden jätevedet käsitellään Tampereen seudun keskuspuhdistamolla Sulkavuoressa. Keskitetty puhdistusratkaisu parantaa jätevedenkäsittelyn tehokkuutta ja ympäristöystävällisyyttä, mutta tuo mukanaan myös uusia operatiivisia ja taloudellisia vaikutuksia, jotka tulee huomioida laitoksen taloussuunnittelussa ja investointiohjelmassa.

12.1.4 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä vesi- ja viemärilaitoksen muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Vesi- ja viemärilaitoksen talouteen liittyy epävarmuuksia, kuten liittymismaksutulojen vaihtelut, jotka ovat riippuvaisia rakentamisen suhdanteista. Budjetoinnissa tämä epävarmuus on huomioitu maltillisella tulosarviolla.

Merkittävimpiä riskejä ovat verkostohäiriöt, jotka voivat aiheuttaa terveydellisiä ja ympäristöllisiä haittoja sekä taloudellisia seuraamuksia. Verkostojen häiriöriskien hallinta edellyttää jatkuvaa kunnossapitoa, saneerauksia ja hyvää omaisuuden hallintaa. Lisäksi reaaliaikaisen verkostovalvonnan kehittäminen yhteistyössä Lempäälän Veden kanssa parantaa toimintavarmuutta ja mahdollistaa häiriöiden nopeamman havaitsemisen.

Vesihuollon turvallisuuteen ja häiriötilanteisiin varautuminen on noussut entistä keskeisempään rooliin. Säännöllisesti päivitettävä varautumissuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma ovat keskeisiä työkaluja erilaisten uhkien hallinnassa.

Vesilahden vesi- ja viemärilaitos on riippuvainen ulkopuolisista vesilähteistä, koska sillä ei ole omaa vedenottamoita tai varavesisäiliötä. Vesihuoltopalvelut perustuvat Lempäälän Veden ja HS-veden toimittamaan talousveteen. Vesivarantojen turvaamiseksi laitos on mukana Eteläisen Pirkanmaan vesihuollon toimintavarmuuden ja varavesiyhteyksien kehittämistyössä, jossa

tarkastellaan alueen vesihuoltolaitosten yhteistyömahdollisuuksia ja toimintavarmuuden parantamista.

12.1.5 Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä

Selonteko sisäisen valvonnan, riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä on kunnan varsinaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

12.1.6 Ympäristötekijät

Vesi- ja viemärilaitos seuraa ja kehittää toimintaansa ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Talousvesinäytteitä otetaan säännöllisesti, ja vuonna 2024 kaikki näytteet täyttivät talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja laatuvaatitukset.

Jätevesipumppaamoiden toimintaa valvottiin jatkuvasti, ja automaatiota on kehitetty ylivuotoriskien vähentämiseksi. Energiatehokkuutta parannettiin muun muassa Kaakilan jätevesipumppaamon muuttamisella matalaenergiapumppaamoksi.

Tulevaisuudessa vesihuollon kestävyttä ja ympäristövaikutuksia voidaan edelleen vähentää panostamalla energiatehokkaisiin ratkaisuihin, verkostojen saneerauksiin ja vuotovesien hallintaan.

12.2 Talousarvion toteutuminen

12.2.1 Käyttötalouden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

	TP 2023	TA 2024	TA muutos	TA+MTA	TP 2024	Jäljellä	Tot %
Toimintatuotot							
Myyntituotot	57 291,45	70 000	0	70 000	135 985	-65 985	194 %
Muut toimintatuotot	105 000,00	155 000	0	155 000	155 000	0	100 %
Toimintatuotot yht.	162 291,45	225 000	0	225 000	290 985	-65 985	129 %
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-5 456,66	-4 248	0	-4 248	5 006	758	118 %
Palkat ja palkkiot	-4 575,95	-3 561	0	-3 561	4 246	685	119 %
Henkilösivukulut	-880,71	-687	0	-687	760	73	111 %
Eläkekulut	-728,16	-609	0	-609	665	56	109 %
Muut henkilösivukulut	-152,22	-78	0	-78	96	17	122 %
Palvelujen ostot	-19 089,18	-11 010	0	-11 010	15 426	4 416	140 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 944,07	0	0	0	5 099	5 099	0%
Muut toimintakulut	-102,34	0	0	0	0	0	0%
Toimintakulut yht.	-26 592,25	-15 258	0	-15 258	25 531	10 273	167 %
Toimintakate	135 699,20	209 742	0	209 742	265 454	-55 713	127 %
Vuosikate	135 699,20	209 742	0	209 742	265 454	-55 713	127 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-187 902,09	-259 696	0	-259 696	-214 103	-45 593	82 %
Tilikauden tulos	-52 202,89	-49 954	0	-49 954	51 352	-101 306	-103 %

Vastuhenkilö: Tekninen palvelupäällikkö

Vastualueen toiminta:

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operoinnista on sovittu yhdessä Lempäälän Vesi Oy:n kanssa. Vesilahden kunnanvaltuusto on hyväksynyt 26.3.2018 vesihuoltolaitosta koskevan

operointisopimuksen sopeutumiskauden ajaksi ja 14.12.2020 vahvistanut sopimuksen jatkumisen. Operointisopimus on astunut voimaan 1.1.2019 ja on voimassa 20 vuotta.

Operointisopimuksen mukaan vesi- ja viemärihuoltolaitoksen toiminnasta vastaa Lempäälän Vesi Oy. Lempäälän Vesi vastaa Vesilahden vesihuoltolaitoksen vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueella laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden saatavuudesta ja huolehtii viemäriverien poisjohtamisesta ja asianmukaisesta käsittelystä kustannuksineen. Vesilahti vastaa uusien kaava-alueiden vesihuoltolinjojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta. Lisäksi Vesilahti vastaa verkoston ja kiinteän omaisuuden kunnosta saneeraussuunnitelman mukaisesti.

Toimintaympäristö vuonna 2024:

Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen operointi on Lempäälän Vesi Oy:n vastuulla, ja sen toiminnan päätavoitteet määräytyvät lainsäädännön mukaan. Lain mukaan vesihuollon tulee taata riittävä, terveydellisesti ja ympäristön kannalta moitteetonta talousvettä kohtuullisin kustannuksin sekä asianmukainen jätevesien käsittely ja viemärointi. Vesihuoltolaitosten toiminnan taustalla on jatkuvasti muuttuva toimintaympäristö, jossa sähkö-, materiaalien ja kemikaalien hintojen nousu on tuonut paineita vesihuoltomaksujen korottamiseen. Tämä vaikuttaa myös Vesilahden vesi- ja viemärlaitoksen taloudelliseen toimintaan ja kustannusrakenteeseen.

Operointisopimuksessa on sovittu, että Vesilahden vesihuoltolaitoksen perus- ja käyttömaksut määräytyvät yhteisesti sovittavalla kertoimella Lempäälän vastaavista maksuista. Vuoden 2024 aikana laadittiin talousmallinnuksen pohjalta sopimuksen hinnoitteluliite, jossa määriteltiin taksojen korotukset ja verkostovuokrat vuosille 2025–2028. Vuoden 2029 alusta ja sen jälkeen sovitaan erikseen vuokrista ja hintakertoimista, jolloin arvioidaan myös tulevaisuuden taloudellisia tarpeita ja investointikustannuksia. Tällä toimenpiteellä pyritään varmistamaan tasapuolinen hinnoittelu ja talouden tasapaino, ottaen huomioon Vesilahden oman verkoston ylläpidon ja kehittämistarpeet.

Informatiiviset tunnusluvut, vesihuoltolaitos:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Putkistomäärät (m)	77,9	79,0	80,1
Putkirikot (kpl)	2	0	0
Saneerattu putkisto (m)	0	50	0
Hukkavesi %	9,2	6	13,3
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	1 086	1 100	1 103

Informatiiviset tunnusluvut, viemärlaitos:

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Putkistomäärät (m)	81,8	88,0	83,4
Putkirikot (kpl)	1	0	0
Saneerattu putkisto (m)	30	50	0
Hukkavesi %	32,6	31	38,8
Jätevedenpumppaamoiden määrä	39	40	40
Liittyneiden kiinteistöjen määrä	1012	1000	1028

12.3 Tilinpäätöslaskelmat

12.3.1 Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma

	TP 2024	TP 2023
Toimintatuotot		
Myyntituotot	135 985,46	57 291,45
Muut toimintatuotot	155 000,00	105 000,00
	290 985,46	162 291,45
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-5 005,95	-5 456,66
Palkat ja palkkiot	-4 245,61	-4 575,95
Henkilösivukulut	-760,34	-880,71
Eläkekulut	-664,82	-728,16
Muut henkilösivukulut	-95,52	-152,55
Palvelujen ostot	-15 426,21	-19 089,18
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 098,81	-1 944,07
Muut toimintakulut	0,00	-102,34
	-25 530,97	-26 592,25
Toimintakate	265 454,49	135 699,20
Vuosikate	265 454,49	135 699,20
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-211 668,37	-187 902,09
Arvonalentumiset	-2 434,26	0,00
	-214 102,63	-187 902,09
Tilikauden tulos	51 351,86	-52 202,89

12.3.2 Vesi- ja viemärlaitoksen tase

VASTAAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	893,54
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 016 166,56	3 195 947,33
Ennakkomaksut ja keskener.	1 585 497,42	895 168,21
hankinnat		
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	171 620,71	171 620,71
	4 776 163,73	4 263 629,79
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	66 358,06	30 689,73
	66 358,06	30 689,73
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 842 521,79	4 294 319,52
VASTATTAVAA	2024	2023
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	1 435 589,31	1 435 589,31
Edell. tilikausien yli-/alijäämä	-1 288 698,25	-1 236 495,36
Tilikauden yli-/alijäämä	51 351,86	-52 202,89
	198 242,92	146 891,06
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	1 644 139,83	1 644 139,83
	1 644 139,83	1 644 139,83
Lyhytaikainen		
Ostovelat	13 258,05	249 915,37
Liittymismaksut ja muut velat	2 986 880,99	2 253 373,26
	3 000 139,04	2 503 288,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 842 521,79	4 294 319,52

12.4 Muut eriytetyt laskelmat

Vuonna 2024 Vesilahden kunnan toiminnan liikevaihto oli pienimuotoista ja jäi alle 40 000 euron, minkä vuoksi eriytettyä laskelmaa ei ole laadittu.

13 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA TOSITELAJIT

Kirjanpitokirjat

Kirjanpitokirjat	Säilytys	
Pääkirja	atk-tuloste	10v
Päiväkirja	atk-tuloste	10v
Käyttöomaisuus kirjanpito	atk-tuloste	10v
Ostoreskontra	atk-tuloste	10v
Myyntireskontra	atk-tuloste	10v
Palkkakirjanpito	atk-tuloste	10v
Palkkakortit	atk-tuloste	pysyvästi
Tilinpäätös	atk-tuloste	pysyvästi
Tase-erittelyt	atk-tuloste	10v

Tositelajit

Tositelaji	Nimi	Alkunro	Loppunro
30	Pankkitositteet	1	265
32	Ostolaskut P2P	1	4721
35	Ostolaskujen maksut	1	256
36	Ostolaskut, käsin talletut	1	12
37	Ostolaskut, maks. palautukset	1	12
40	Myren viitesuoritukset	1	246
41	Myre käsintallennetut suoritukset	5	47

42	Intime yleislaskutus	1002766	1004408
44	Intime Web-laskutus hetilasku	1002942	1004242
46	Viitesuoritukset/Perintätsto	1	55
53	Varhaiskasvatus	5305141	5306417
73	Rakennusvalvonta	7300473	7300623
77	SIS Web-muistiotositteet	1	99
80	Web-muistiotosite	1	616
82	Matkalaskut M2	1	52
84	Palkkatositteet	1	28
85	Luottotappiot	1	15
86	Hyvitysten kohdistus MYRE	13	42
87	Sumu-poistot	1	18
88	Käyttöomaisuuden luovutukset	1	3
91	Kirjanpidon laskennalliset	7004460	8004600
93	Sisäisenlaskennan laskennalliset	2003510	12003510
95	Jaksotukset	225	3232
96	Kirjanpidon tulos	1	12
97	Kirjanpidon tulos laskennallin	1	12
98	Sisäisenlaskennan tulos	1	12
99	Sisäisen laskennan tulos laske	1	12

14 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja merkinnät

Vesilahdessa maaliskuun 24. päivänä 2025

Vesilahden kunnanhallitus

Kristiina Pispala, pj

Ari Perämaa, vpj

Harri Penttilä

Anu Graichen

Aino-Riikka Simula

Susanna Suoniemi

Harri Tapanainen

Mikko Latvala
kunnanjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vesilahdessa   päivä   kuuta 2025

BDO Audiator Oy

Minna Havia-Niemi
JHT, KHT

vesilahti

Vesilahden kunta

Lindinkuja 1

37470 Vesilahti

03 5652 7500

www.vesilahti.fi